

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 26. november 2018
(OR. en)

**Interinstitutionel sag:
2018/0224(COD)**

**14501/1/18
REV 1**

**RECH 499
COMPET 799
IND 359
MI 863
EDUC 436
TELECOM 421
ENER 393
ENV 786
REGIO 129
AGRI 569
TRANS 563
SAN 413
CADREFIN 370
CODEC 2060
IA 386**

NOTE

fra:	De Faste Repræsentanters Komité (1. afdeling)
til:	Rådet
Tidl. dok. nr.:	14279/1/18 RECH 488 COMPET 776 IND 346 MI 838 EDUC 424 TELECOM 403 ENER 378 ENV 761 REGIO 121 AGRI 554 TRANS 544 SAN 398 CADREFIN 356 CODEC 2002 IA 381 REV 1
Komm. dok. nr.:	9865/18 RECH 272 COMPET 421 IND 153 MI 436 EDUC 245 TELECOM 170 ENER 224 ENV 413 REGIO 38 AGRI 271 TRANS 248 SAN 181 CADREFIN 79 CODEC 998 IA 189 + ADD 1-6
Vedr.:	Horisont Europa-pakken: Rammeprogrammet for forskning og innovation 2021-2027 - Forslag til EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om oprettelse af Horisont Europa – rammeprogrammet for forskning og innovation og om reglerne for deltagelse og formidling <i>- Delvis generel indstilling</i>

I. INDLEDNING

1. Den 7. juni 2018 forelagde Kommissionen på grundlag af artikel 173, 182, 183 og 188 i TEUF sit forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Horisont Europa – rammeprogrammet for forskning og innovation og om reglerne for deltagelse og formidling (2021-2027).
2. Forslaget samler to nuværende retsakter (rammeprogrammet og reglerne for deltagelse og formidling) i én enkelt retsakt.
3. Der lægges op til en finansieringsramme for gennemførelsen af rammeprogrammet på 94,1 mia. EUR (i løbende priser) for perioden 2021-2027. Kommissionen foreslår desuden at bidrage med yderligere 3,5 mia. EUR fra InvestEU-fonden til Horisont Europa, hvilket sammen med 2,4 mia. EUR til Euratoms forsknings- og uddannelsesprogram udgør en samlet budgetbevilling på 100 mia. EUR (88,7 mia. EUR i 2018-priser) til videnskabs-, forskning- og innovationsrelaterede projekter. Finansieringsrammen for Den Europæiske Forsvarsfond er på 13 mia. EUR.
4. Hensigten er at opnå et FoI-program med synergier med andre programmer, f.eks. Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), programmet for et digitalt Europa, Connecting Europe-faciliteten og den fælles landbrugspolitik, som skal gøre det muligt at forfølge fælles mål.
5. Eftersom Horisont Europa er knyttet til den flerårige finansielle ramme (FFR), er alle bestemmelser med budgetmæssige konsekvenser sat i skarp parentes (indgår ikke i den delvise generelle indstilling). Synergier i forbindelse med finansiering fra forskellige fonde er også sat i skarp parentes. Flere bestemmelser i forskellige artikler eller i bilagene¹ er derfor ikke omfattet af den delvise generelle indstilling.

¹ Artikel 8, 9, 11, 18 og 23 samt bilag IV.

6. Det samme gælder for målene for og hovedlinjerne i Den Europæiske Forsvarsfonds aktiviteter² og bestemmelserne vedrørende tredjelande, der er associeret med Horisont Europa³, som er af horisontal karakter og afhænger af fremskridt i andre lovgivningssager.
7. Desuden er bestemmelserne vedrørende Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) i bilag 1a sat i skarp parentes med forbehold af yderligere forhandlinger på teknisk niveau.
8. Europa-Parlamentet har udpeget MEP Dan NICA (S&D) som ordfører for rammeprogrammet⁴. Europa-Parlamentets Udvalg om Industri, Forskning og Energi (ITRE) stemte om betænkningen den 21. november 2018. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog sin udtalelse den 17. oktober 2018⁵, mens Regionsudvalget afgav udtalelse på plenarmødet den 8.-10. oktober⁶.

II. ARBEJDET I RÅDET

9. Det bulgarske formandskab indledte drøftelserne i Forskningsgruppen i juni 2018. I juni og juli måned indledte gruppen en udveksling af synspunkter om de vigtigste byggesten ("pakker") i de to forslag om Horisont Europa som foreslået af det østrigske formandskab. Endvidere har formandskabet indsamlet både generelle og specifikke skriftlige bemærkninger fra delegationerne.
10. Under ovennævnte proces drøftede Forskningsgruppen også Kommissionens konsekvensanalyse. Delegationerne anerkendte afslutningsvis, at Kommissionens konsekvensanalyse ikke var behæftet med større mangler eller faktuelle fejl. Gruppen gik på denne baggrund i gang med behandlingen af forslagene⁷.

² Artikel 5.

³ Artikel 12, 18 og 19.

⁴ MEP Christian EHLER (Det Europæiske Folkeparti) er udpeget som ordfører for særprogrammet, og ITRE-Udvalget stemte om betænkningen den 21. november 2018.

⁵ 13758/18 (udtalelsen omfatter både rammeprogrammet og særprogrammet).

⁶ 13759/18 (udtalelsen omfatter både rammeprogrammet og særprogrammet).

⁷ 13566/18.

11. På grundlag af det materiale, der blev indsamlet i løbet af de foregående måneders drøftelser, forelagde formandskabet en første kompromistekst på mødet i gruppen den 3. september 2018. Gruppen har siden begyndelsen af september gennemgået den løbende ajourførte kompromistekst fra formandskabet intensivt.
12. Den seneste kompromistekst fra formandskabet blev drøftet i Forskningsgruppen den 15. november 2018. På grundlag af drøftelserne har formandskabet foretaget yderligere ændringer i teksten for at udarbejde en kompromistekst til Coreper.
13. Den 21. november 2018 drøftede Coreper de vigtigste udestående spørgsmål i formandskabets kompromistekst. Der var bred støtte til foranstaltningerne med henblik på udvidelse af deltagelsen i og styrkelse af det europæiske forskningsrum ("Advancing Europe"-pakken). Nogle delegationer (HU, LT, PL og SK) gav af forskellige årsager stadig udtryk for betænkeligheder. Formandskabet konkluderede, at denne pakke fortsat skal medtages i vedlagte tekst, og at ingen yderligere drøftelser synes nødvendige.
14. To ændringer, som den franske delegation har foreslået, fik bred støtte i Coreper og er blevet indarbejdet i vedlagte tekst. Ændringer i bilaget i forhold til formandskabets kompromistekst, der blev forelagt for Coreper⁸, findes i følgende dele af teksten:
 - Artikel 7, stk. 2
 - Artikel 26, stk. 1 og 2
15. Efter drøftelserne besluttede Coreper at forelægge teksten i bilaget for Rådet (konkurrenceevne) med henblik på samlingen den 29.-30. november 2018. De vigtigste udestående spørgsmål er angivet nedenfor i kapitel III.
16. Ovennævnte ændringer er også angivet i bilaget med **fed skrift og understregning** (ny tekst) og med [...] (udgået tekst).

⁸ 14279/1/2018 REV1.

17. Malta har fremsat en erklæring om forskning i menneskelige embryonale stamceller, der vil blive optaget i bilaget til Rådets protokol. Kommissionen meddelte, at den på tidspunktet for retsaktens endelige vedtagelse har til hensigt at fremsætte en erklæring om samme emne, således som det var tilfældet i forbindelse med det nuværende rammeprogram (erklæring 2013/C 373/02). Polen meddelte også, at det vil fremsætte en erklæring om artikel 14 og 15.

III. VIGTIGSTE UDESTÅENDE SPØRGSMÅL

19. Programmets overordnede struktur: Et flertal af delegationerne ser med tilfredshed på opdelingen af klyngen "Inklusive og sikre samfund" i en klynge om "Kultur og inklusivt samfund" og en klynge om "Civilsikkerhed for samfundet" under søjle II. En yderligere opdeling af klynger har vist sig at være mere kontroversiel: Nogle delegationer gav udtryk for skepsis med hensyn til opdelingen af klynger og/eller nogen yderligere opdeling (EE, EL, FI, IE og SE), mens der er bred støtte til etablering af en særskilt klynge om mobilitet, hvilket afspejles i den nuværende tekst.
20. Flere delegationer ønskede stadig at støtte en særskilt klynge om rummet: CZ, ES, FR, IT, LU, PL og PT. Nogle af dem har anmodet om i det mindste en særskilt budgetpost og et programudvalg for rumaktiviteter. Formandskabet foreslår at konsolidere alle rumrelaterede aktiviteter i en enkelt klynge ("Det digitale område, industri og rummet").
21. Under søjle I, "Videnskabelig topkvalitet", så delegationerne med tilfredshed på fortsættelsen af instrumenter, som allerede er etableret i henhold til det nuværende rammeprogram. Efter drøftelserne på teknisk plan har formandskabet tilføjet et interventionsområde, som omfatter støtte til forskere til, inden for og til Unionen, at vende tilbage til deres oprindelsesland. Nogle medlemsstater (BE, DE, DK, FI, FR, IE, NL og SE) og Kommissionen satte spørgsmålstejn ved den europæiske merværdi af at yde midler fra rammeprogrammet til forskeres tilbagevenden fra et land inden for Unionen. Andre delegationer hilste idéen velkommen (CZ, EE, EL, ES, HR, IT, MT, LT, LV, PT, SI og SK) eller er åbne over for den (CY og UK), idet sidstnævnte understreger, at bestemmelserne stadig skal præciseres, og at eventuelle indvirkninger på budgettet skal tages i betragtning.

Det Europæiske Innovationsråd (EIC), som er en ny struktur i Horisont Europa-forslaget, har været genstand for omfattende drøftelser på teknisk plan. Flere delegationer anmodede om, at EIC inden for rammerne af EIC's Accelerator ikke kun yder blandet finansiering, men også støtte udelukkende i form af tilskud og udelukkende i form af egenkapitalfinansiering.

Formandskabet har derfor indført en mulighed for begrænset støtte udelukkende i form af tilskud. Der er fortsat udestående spørgsmål med hensyn til andelen af støtte udelukkende i form af tilskud. Nogle delegationer støtter begrænsningen (DE, DK, EL, FR, LV og PL), mens andre ikke kan se behovet for et loft for denne foranstaltning (CZ, ES, IE, IT, LT, MT, NL, SE og UK). Andre delegationer ønsker at begrænse støtten fra EIC's Accelerator til kun at omfatte SMV'er og ikke små midcapselskaber (ES, HR, IE, IT, LT, MT, SI og SK). BG, FI og IT gav udtryk for generelle betænkeligheder med hensyn til EIC's struktur.

Formandskabet har desuden fjernet muligheden for direkte indgivelse af forslag, der følger af nationale eller regionale programmer, med henblik på evaluering alene ud fra kriteriet om risikoniveau. Flere delegationer har anmodet om at få genindsat denne bestemmelse (BE, DE, EL, FR og NL).

22. Dele af Horisont Europa kan gennemføres ved hjælp af europæiske partnerskaber. Forordningen lægger op til tre former for europæiske partnerskaber: partnerskaber med fælles programlægning, samfinansierede partnerskaber og institutionaliserede partnerskaber. Under forhandlingerne understregede delegationerne, at de ønsker at være aktivt involverede i udviklingen og gennemførelsen af partnerskaber fra en tidlig fase, og at disse bør være åbne for deltagelse fra hele Europa. Selv om hensigten er at fastlægge områder for mulige partnerskaber i særprogrammet i en senere fase, er kriterierne for udvælgelse, gennemførelse, overvågning og evaluering fastlagt i bilag III i vedlagte tekst. Formandskabet har tilføjet en bestemmelse i artikel 8, stk. 2, litra a), der begrænser budgetandelen til de europæiske partnerskaber i Horisont Europa til en vis procentdel (såkaldte "lofter"). Flere delegationer var åbne over for denne idé eller støttede den udtrykkeligt (BE, BG, CY, DE, EE, EL, HR, HU, LT, LV, MT, PL, PT, SI og SK). En gruppe delegationer (DK, FI, FR, IT, NL og SE) gav udtryk for betænkeligheder med hensyn til en begrænsning af partnerskaber. Delegationer fra begge grupper understregede, at det vil være nødvendigt med evidensbaserede drøftelser, inden der træffes en endelig afgørelse om dette emne. Formandskabet fastholder idéen om lofter i artikel 8, men besluttede ikke at foreslå et konkret tal. Procentdelen er sat i skarp parentes og vil først blive drøftet på et senere tidspunkt i forhandlingerne, eventuelt under hensyntagen til det videre arbejde i forbindelse med FFR-forhandlingerne.
23. DK⁹ og UK har taget parlamentarisk undersøgelsesforbehold.
24. Kommissionen forbeholder sig sin stilling med hensyn til hele kompromisforslaget. Forbeholdet vedrører navnlig medtagelsen af Den Europæiske Forsvarsfond, ændringerne i den overordnede struktur i søjle II (integreringen af EIT i forordningen i stedet for i særprogrammet og opdelingen af klynger), det eventuelle loft for europæiske partnerskaber og ændringerne vedrørende EIC.

IV. KONKLUSION

25. På grundlag heraf henstilles det til Rådet, at det godkender det østrigske formandskabs kompromisforslag i bilaget til denne note og vedtager en delvis generel indstilling på samlingen den 29.-30. november 2018.

⁹ DK har i mellemtiden hævet sit parlamentariske undersøgelsesforbehold.

**FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING OM
OPRETTELSE AF HORIZONT EUROPA – RAMMEPROGRAMMET FOR FORSKNING
OG INNOVATION OG OM REGLERNE FOR DELTAGELSE OG FORMIDLING**

AFSNIT I

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 1

Genstand

1. Ved denne forordning fastsættes Horisont Europa - rammeprogrammet for forskning og innovation ("programmet") samt reglerne for deltagelse i og formidling af resultater fra indirekte aktioner i henhold til dette program.
2. Der fastsættes målsætninger for programmet, et budget for perioden 2021-2027, former for EU-finansiering samt regler for ydelsen heraf.
3. Programmet gennemføres via:
 - a) det særprogram, som er fastsat ved afgørelse.../.../EU¹⁰
 - aa) et finansielt bidrag til EIT, der er oprettet ved forordning (EF) nr. 294/2008
 - b) det særprogram om forsvarsforskning, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning .../.../EU om oprettelse af Den Europæiske Forsvarsfond.

¹⁰

4. Begreberne "Horisont Europa", "programmet" og "særprogrammet", der anvendes i nærværende forordning, vedrører kun spørgsmål, der er relevante for det særprogram, som er beskrevet i stk. 3, litra a), medmindre andet udtrykkeligt fremgår.

Artikel 2

Definitioner

I denne forordning forstås ved:

- 1) "forskningsinfrastrukturer": faciliteter, som tilvejebringer ressourcer og tjenester, som anvendes af forskersamfundene til at udføre forskning og fremme innovation inden for deres områder. Denne definition omfatter dertil hørende menneskelige ressourcer, ligesom den dækker stort materiel og instrumenter, videnrelaterede faciliteter såsom samlinger, arkiver eller videnskabelige datainfrastrukturer, IT-systemer samt kommunikationsnetværk og en hvilken som helst anden infrastruktur af enestående art og tilgængelig for eksterne brugere, der er væsentlig for at opnå høj kvalitet i forskning og innovation. Disse kan eventuelt anvendes i en ikkeforskningsmæssig sammenhæng, f.eks. inden for uddannelse eller offentlige tjenesteydelser, og de kan være samlet på ét sted eller være virtuelle eller distribuerede
- 2) "strategi for intelligent specialisering": har samme betydning som en strategi for intelligent specialisering som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013¹¹ og opfylder grundforudsætningerne i forordning (EU) XX [forordningen om fælles bestemmelser]

¹¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 af 17. december 2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006.

- 3) "europæisk partnerskab": et initiativ, der udarbejdes gennem tidlig inddragelse af medlemsstaterne og/eller associerede lande, og hvor Unionen sammen med private og/eller offentlige partnere (såsom industrien, forskningsorganisationer, offentlige organer, der har fået overdraget offentlige tjenesteydelsesopgaver på lokalt, regionalt, nationalt eller internationalt plan, eller civilsamfundsorganisationer, herunder fonde), forpligter sig til i fællesskab at støtte udvikling og gennemførelse af et forskningsprogram og innovationsaktiviteter blandt andet i relation til markedet, lovgivning eller indførelse af politikker
- 4) "fri brugsret": praksis med at stille onlineadgang til forskningsoutput fra aktioner, der er finansieret under programmet, vederlagsfrit til rådighed for slutbrugeren i overensstemmelse med denne forordnings artikel 10 og artikel 35, stk. 3
- 4a) "åben videnskab": en ny tilgang til den videnskabelige proces baseret på samarbejde og nye metoder til formidling af viden ved hjælp af digitale teknologier og nye samarbejdsværktøjer
- 5) "mission": en portefølje af aktioner på tværs af fagområder og sektorer, der har til formål at
- opnå, inden for en fastsat frist, et målbart mål, som ikke ville kunne opnås gennem individuelle aktioner
 - få indvirkning på samfundet gennem videnskab og teknologi og
 - være relevant for et bredt udsnit af europæiske borgere
- 6) "prækommercielle offentlige indkøb": offentlige indkøb inden for forsknings- og udviklingstjenester, der omfatter risiko- og resultatdeling på markedsvilkår og konkurrencepræget udvikling i faser, hvor indkøbte forsknings- og udviklingstjenester adskiller sig klart fra den kommercielle indførsel af slutprodukter
- 7) "offentlige indkøb af innovationsløsninger": indkøb, hvor den ordregivende myndighed fungerer som første kunde for innovative varer eller tjenester, der endnu ikke er kommercielt tilgængelige i stor skala, og som kan omfatte overensstemmelsesprøvning
- 8) "brugsret": ret til at anvende resultater eller baggrundsviden

- 9) "baggrundsviden": alle data, al knowhow eller alle oplysninger, uanset form eller type, både materielle og immaterielle, herunder rettigheder såsom intellektuelle ejendomsrettigheder, som modtagerne besidder, før de tiltræder aktionen, og som modtagerne skriftligt har udpeget som værende nødvendige for gennemførelsen af aktionen eller for udnyttelse af dens resultater
- 10) "formidling": offentliggørelse af resultater på en hvilken som helst hensigtsmæssig måde (undtagen som følge af beskyttelse eller udnyttelse af resultaterne), herunder videnskabelige publikationer uanset medie
- 11) "udnyttelse": anvendelse af resultaterne i videre forsknings- og innovationsaktiviteter ud over dem, der er omfattet af den pågældende aktion, eller i udvikling, skabelse, fremstilling og markedsføring af et produkt eller en proces eller i skabelse og levering af en tjeneste eller i standardiseringsaktiviteter
- 12) "rimelige vilkår": passende vilkår, herunder eventuelle finansielle betingelser eller royaltyfrie betingelser, der tager hensyn til de særlige forhold i forbindelse med anmodningen om brug, såsom den faktiske eller potentielle værdi af de resultater eller den baggrundsviden, der anmodes om adgang til, og/eller omfanget, varigheden eller andre forhold vedrørende den påtænkte udnyttelse
- 13) "finansieringsorgan": et organ eller en myndighed bortset fra Kommissionen, jf. artikel 62, stk. 1, litra c), i finansforordningen, som Kommissionen har overdraget opgaver til vedrørende budgetgennemførelsen i henhold til programmet
- 14) "international europæisk forskningsorganisation": en international organisation, hvor flertallet af medlemmerne er medlemsstater eller associerede lande, og hvis hovedformål er at bidrage til at styrke det videnskabelige og teknologiske samarbejde i Europa
- 15) "retlig enhed": en fysisk person eller en efter national ret, EU-retten eller international ret oprettet og anerkendt juridisk person, der har status som juridisk person og i eget navn kan udøve rettigheder og være pålagt pligter, eller en enhed, der ikke er en juridisk person, jf. finansforordningens artikel 197, stk. 2, litra c)

- 16) "almennyttig retlig enhed" er en retlig enhed, der i kraft af sin retlige form er almennyttig, eller som er retligt eller lovmæssigt forpligtet til ikke at udlodde overskud til aktionærer eller enkelte medlemmer
- 16a) "SMV'er": mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder som defineret i Kommissionens henstilling 2003/361/EF¹²
- 17) "små midcapselskaber": enheder, der har op til 499 ansatte, og som ikke er SMV'er
- 17a) "opstartsvirksomheder": midlertidige organisationer i den tidlige fase af en virksomheds livscyklus, der er innovationsskabende og har til formål at finde en repeterbar og skalerbar forretningsmodel
- 18) "resultater": enhver materiel eller immateriel effekt af aktionen såsom data, knowhow eller oplysninger, uanset form eller type, og uanset om den kan beskyttes eller ej, samt alle rettigheder knyttet hertil, herunder intellektuelle ejendomsrettigheder
- 18a) "forskningsoutput": resultater, som der kan gives onlineadgang til i form af videnskabelige publikationer, data eller andre færdigudviklede resultater og processer såsom software, algoritmer, protokoller og elektroniske notebooks
- 19) "Seal of Excellence": en certificeret mærke, som viser, at et forslag, der er indgivet under en indkaldelse af forslag, ligger over alle de evalueringstærskler, der er fastsat i arbejdsprogrammet, men ikke kunne finansieres på grund af et utilstrækkeligt budget til den pågældende indkaldelse under arbejdsprogrammet
- 20) "arbejdsprogram": det dokument, som Kommissionen har vedtaget til gennemførelse af særprogrammet¹³, jf. artikel 12, eller et dokument med tilsvarende indhold og struktur vedtaget af et finansieringsorgan

¹²

¹³ EUT

- 21) "tilbagebetalingspligtigt forskud": den del af den blandede finansiering under Horisont Europa eller EIC, der svarer til et lån. jf. afsnit X i finansforordningen, men som tildeles direkte af Unionen på nonprofitbasis for at dække omkostningerne til aktiviteter, der svarer til en innovationsaktion, og som modtageren skal betale tilbage til Unionen på de i kontrakten fastsatte betingelser
- 22) "kontrakt": aftale indgået mellem Kommissionen eller et finansieringsorgan med en retlig enhed, der gennemfører en innovations- og markedsudrulningsaktion, og som støttes af blandet finansiering under Horisont Europa eller EIC
- 23) "klassificerede informationer": EU-klassificerede informationer som defineret i Kommissionens afgørelse (EU, Euratom) 2015/444 såvel som klassificerede informationer fra medlemsstater, klassificerede informationer fra tredjelande, med hvilke Unionen har indgået en sikkerhedsaftale, og klassificerede informationer fra internationale organisationer, med hvilke Unionen har indgået en sikkerhedsaftale
- 24) "blandingsoperation": aktioner, som støttes over EU-budgettet, herunder inden for blandingsfaciliteter, jf. finansforordningens artikel 2, nr. 6), og som kombinerer støtte og/eller finansielle instrumenter, der ikke skal tilbagebetales, fra EU-budgettet og støtte, der skal tilbagebetales, fra udviklingsinstitutioner eller andre offentlige finansieringsinstitutioner samt fra kommercielle finansieringsinstitutioner og investorer
- 25) "blandet finansiering under Horisont Europa eller EIC": en samlet finansiell støtte til en innovations- og markedsudrulningsaktion, der består af en særlig kombination af et tilskud eller et tilbagebetalingspligtigt forskud med en egenkapitalinvestering
- 27) "udbud": udbud som defineret i artikel 2, nr. 49), i forordning (EU, Euratom) 2018/1046 [finansforordningen]
- 28) "tilknyttet enhed": en retlig enhed som defineret i artikel 187, stk. 1, i forordning (EU, Euratom) 2018/1046 [finansforordningen]

- 30) "innovationsøkosystem": et økosystem, der på EU-plan samler aktører eller enheder, hvis funktionelle mål er at muliggøre teknologisk udvikling og innovation. Det omfatter forbindelser mellem materielle ressourcer (såsom midler, udstyr og faciliteter), institutionelle enheder (såsom videregående uddannelsesinstitutioner og støttetjenester, forsknings- og teknologiorganisationer, virksomheder, venturekapitaludbydere og finansielle formidlere) samt nationale, regionale og lokale politikudformnings- og finansieringsenheder
- 31) "medlemsstat med lav FoI-performance": en medlemsstat, der i henhold til del 4 "Udvidelse af deltagerkredsen og deling af topkvalitet" er berettiget til at indgive et forslag som koordinator.

Artikel 3

Programmets målsætninger

1. Programmets overordnede målsætning er at sørge for, at Unionens investeringer i forskning og innovation skaber videnskabelige, teknologiske, økonomiske og samfundsmæssige virkninger for derigennem at styrke Unionens videnskabelige og teknologiske grundlag, fremme dens konkurrenceevne i alle medlemsstater, herunder industriens konkurrenceevne, opfylde Unionens strategiske prioriteter, bidrage til håndtering af globale udfordringer, heriblandt målene for bæredygtig udvikling, ved at følge principperne i 2030-dagsordenen og Parisaftalen og styrke det europæiske forskningsrum. Programmet skal derfor opnå størst mulig merværdi på EU-plan ved at lægge vægt på mål og aktiviteter, der ikke kan gennemføres effektivt, hvis medlemsstaterne handler hver for sig, men kun hvis de samarbejder.
2. Programmet har følgende specifikke målsætninger:
 - a) at fremme videnskabelig topkvalitet, støtte skabelse og udbredelse af ny grundlæggende og anvendt højkvalitetsviden, færdigheder, uddannelse og mobilitet for forskere, tiltrække talent på alle niveauer og bidrage til fuld udnyttelse af Unionens talentmasse i forbindelse med aktioner, der støttes i medfør af dette program

- b) at generere viden, styrke virkningen af forskning og innovation, hvad angår udvikling af, støtte til og gennemførelse af EU-politikker tillige med støtte til indførelsen af innovative løsninger i industrien, navnlig SMV'er, og samfundet med henblik på at imødegå globale udfordringer, herunder målene for bæredygtig udvikling
- c) at fremme alle former for innovation, lette teknologisk udvikling, demonstration og videnoverførsel og styrke udbredelsen af innovative løsninger
- d) at optimere programmets bidrag med henblik på at styrke det europæiske forskningsrum og fremme ekspertisebaseret deltagelse fra alle medlemsstater i Horisont Europa samt lette samarbejdsforbindelser inden for europæisk forskning og innovation.

Artikel 4

Programstruktur

1. Programmet består af følgende dele, som bidrager til de generelle og specifikke målsætninger fastsat i artikel 3:
 - 1) Søjle I "Videnskabelig topkvalitet" med følgende komponenter:
 - a) Det Europæiske Forskningsråd (EFR)
 - b) Marie Skłodowska-Curie-aktiviteter (MSCA)
 - c) forskningsinfrastrukturer.
 - 2) Søjle II "Globale udfordringer og europæisk industriel konkurrenceevne" med følgende komponenter under hensyntagen til, at samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber spiller en vigtig rolle i alle klynger:
 - a) klyngen "Sundhed"
 - b) klyngen "Kultur og inklusivt samfund"

- c) klyngen "Civilsikkerhed for samfundet"
 - d) klyngen "Det digitale område, industri og rummet"
 - e) klyngen "Klima og energi"
 - ee) klyngen "Mobilitet"
 - f) klyngen "Bioøkonomi, fødevarer, naturressourcer og miljø"
 - g) Det Fælles Forskningscenters (JRC's) ikkenukleare direkte aktioner.
- 3) Søjle III "Et innovativt Europa" med følgende komponenter:
- a) Det Europæiske Innovationsråd (EIC)
 - b) Europæiske innovationsøkosystemer
 - c) Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT), der er oprettet ved forordning (EF) nr. 294/2008.
- 4) Del "Udvidelse af deltagelsen i og styrkelse af det europæiske forskningsrum" med følgende komponenter:
- a) udvidelse af deltagerkredsen og deling af topkvalitet
 - b) reform og styrkelse af det europæiske FoI-system.

2. Hovedlinjerne i aktiviteterne er beskrevet i bilag I.

Artikel 5

Aktiviteter på forsvarsområdet

1. Aktiviteter, som udføres under særprogrammet som omhandlet i artikel 1, stk. 3, litra b), og fastsat i forordning ... om oprettelse af Den Europæiske Forsvarsfond, skal udelukkende fokusere på forsvarsområdet, med det mål, der er fastsat i stk. 3.
2. Denne forordning finder ikke anvendelse på det særprogram, der er omhandlet i artikel 1, stk. 3, litra b), med undtagelse af nærværende artikel, artikel 1 og artikel 9, stk. 1.
3. I det omfang det i artikel 1, stk. 3, litra b), omhandlede særprogram er berørt, skal programmet have følgende mål og hovedlinjer i aktiviteterne:
 - [a] aktiviteter, der tager sigte på at fremme det europæiske forsvarsteknologiske og forsvarsindustrielle basis' globale konkurrenceevne, effektivitet og innovationskapacitet
 - b) aktiviteter, der tager sigte på at fremme en bedre udnyttelse af det industrielle potentiale, der er forbundet med innovation, forskning og teknologisk udvikling, på hvert trin i den industrielle livscyklus for så vidt angår forsvarsområdet og dermed bidrager til Unionens strategiske autonomi.]

Artikel 6

Gennemførelse og former for EU-finansiering

1. Programmet gennemføres ved direkte forvaltning i overensstemmelse med finansforordningen eller ved indirekte forvaltning med finansierungsorganer, der er omhandlet i finansforordningens artikel 62, stk. 1, litra c).
2. Programmet kan yde finansiering til indirekte aktioner i enhver af de former, der er fastsat i finansforordningen, især tilskud som den vigtigste form for støtte under programmet. Det kan også yde finansiering i form af priser, offentlige indkøb og finansielle instrumenter inden for blandingsoperationer og egenkapitalstøtte fra EIC's Accelerator.

3. Reglerne for deltagelse og formidling af resultater som fastsat i denne forordning finder anvendelse på indirekte aktioner.
4. De vigtigste typer af aktioner, der skal anvendes under programmet, er fastsat og defineret i bilag II. Alle former for finansiering anvendes fleksibelt i alle programmets generelle og specifikke målsætninger, idet de afhænger af de enkelte specifikke målsætningers behov og karakteristika.
5. Programmet støtter også direkte aktioner, der gennemføres af JRC. Hvor disse aktioner bidrager til initiativer, der er fastlagt i henhold til artikel 185 eller artikel 187 i TEUF, anses dette bidrag ikke for at være en del af det finansielle bidrag, der er afsat til disse initiativer.
6. Gennemførelsen af særprogrammet¹⁴ og af EIT¹⁵ skal
 - a) fremmes af en gennemsigtig og strategisk flerårig plan for forsknings- og innovationsaktiviteter som fastlagt i særprogrammet, navnlig søjlen "Globale udfordringer og europæisk industriel konkurrenceevne", og nøje inddrage medlemsstaterne og tage hensyn til de interesserede parter og, hvis det er relevant, borgernes synspunkter i forbindelse med prioriteterne og de passende typer aktioner og former for gennemførelse, der skal anvendes
 - b) afspejle internationalt samarbejde ved at udvide samarbejdsforbindelserne inden for FoU i og uden for Unionen, samt åben videnskab og lige muligheder og bidrag fra samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber som tværgående principper
 - c) sikre overensstemmelse med andre relevante EU-programmer og øge synergierne med nationale og regionale finansieringsprogrammer og prioriteter og dermed styrke EFR.
7. Aktiviteter under Horisont Europa gennemføres primært via åbne, konkurrenceprægede indkaldelser af forslag, herunder som led i missioner og europæiske partnerskaber.

¹⁴ [dok. 9870/18]

¹⁵

8. Forsknings- og innovationsaktiviteter, der gennemføres som led i det i artikel 1, stk. 3, litra a), omhandlede særprogram og inden for rammerne af EIT, skal udelukkende fokusere på civile anvendelsesformål.
9. Programmet sikrer fremme af lige muligheder for alle, integration af kønsaspektet og indførelse af kønsdimensionen i forsknings- og innovationsindholdet. Der lægges vægt på at tilskynde til ligevægt mellem kønnene, med forbehold af situationen på det pågældende forsknings- og innovationsområde, i evalueringspaneler og i organer såsom ekspertgrupper.

Artikel 7

Missioner

1. Missioner programmeres inden for søjlen "Globale udfordringer og europæisk industriel konkurrenceevne", men kan ligeledes drage fordel af de aktioner, der udføres inden for andre dele af programmet. Missioner skal baseres på udfordringer af relevans for et bredt udsnit af europæiske borgere og åbne mulighed for konkurrerende løsninger og dermed resultere i en paneuropæisk merværdi og virkning.
2. Missionerne [...] **fastlægges** og gennemføres i overensstemmelse med særprogrammet, hvorved der sikres aktiv og tidlig inddragelse af medlemsstaterne. Evalueringer af forslag i forbindelse med missionerne foretages i overensstemmelse med artikel 26.
3. Missioner skal:
 - a) have et klart forsknings- og innovationsindhold og EU-merværdi og bidrage til at nå Unionens prioriteter og Horisont Europa-programmets målsætninger som fastlagt i artikel 3
 - b) være dristige og inspirerende og have stor videnskabelig, teknologisk, samfundsmæssig og/eller økonomisk og/eller politisk relevans og virkning
 - c) angive en klar retning og være målrettede, målbare, tidsbestemte og have en klar budgetramme

- d) være udvalgt på en gennemsigtig måde og være centreret om ambitiøse, men realistiske mål og forsknings-, udviklings- og innovationsaktiviteter
 - e) stimulere aktiviteten på tværs af fagområder (herunder samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber) og muliggøre aktiv deltagelse af interesserede parter fra den offentlige og den private sektor, herunder borgere og slutbrugere, og omfatte aktiviteter fra en bred vifte af TRL, herunder lavere TRL
 - f) være åbne over for flere forskellige, bottom-up-tilgange og -løsninger under hensyntagen til menneskelige og samfundsmæssige behov og fordele og i anerkendelse af betydningen af forskelligartede bidrag for at gennemføre disse missioner.
4. Kommissionen overvåger og evaluerer hver mission i overensstemmelse med bilag V, herunder fremskridt med kort-, mellem- og langsigtede mål, omfattende gennemførelse, overvågning og udfasning af missionerne. Senest i 2023, og inden der træffes afgørelse om at etablere nye missioner eller om at fortsætte, afslutte eller omlægge igangværende missioner, foretages der en gennemgang af de første missioner, der er etableret inden for rammerne af Horisont Europa.

Artikel 8

Europæiske partnerskaber

1. Dele af Horisont Europa kan gennemføres ved hjælp af europæiske partnerskaber. Unionens deltagelse i europæiske partnerskaber kan antage enhver af følgende former:
- a) deltagelse i partnerskaber, der oprettes på grundlag af aftalememoranda og/eller kontrakter mellem Kommissionen og de partnere, der er omhandlet i artikel 2, stk. 3, med angivelse af partnerskabets målsætninger og de tilknyttede forpligtelser fra alle involveredes side angående partnernes finansielle bidrag og/eller bidrag i naturalier og de centrale indikatorer for performance og virkninger, output, der skal leveres, og nærmere retningslinjer for rapporteringen. De omfatter udpegning af komplementære forsknings- og innovationsaktiviteter, der gennemføres af partnerne og i programmet (europæiske partnerskaber med fælles programlægning)

- b) deltagelse i og finansielle bidrag til et program for forsknings- og innovationsaktiviteter, der beskriver målsætningerne, de centrale indikatorer for performance og virkninger samt de output, der skal leveres, på grundlag af partnernes tilsagn om finansielle bidrag og/eller bidrag i naturalier og integration af deres relevante aktiviteter ved hjælp af en programsamfinansieringsaktion (samfinansierede europæiske partnerskaber) [finansielle bidrag fra de europæiske struktur- og investeringsfonde er tilladt og betragtes som nationale bidrag.]
- c) deltagelse i og finansielt bidrag til forsknings- og innovationsprogrammer, som iværksættes af adskillige medlemsstater, jf. artikel 185 i TEUF, eller af organer, der oprettet i henhold til artikel 187 i TEUF såsom fællesforetagender eller EIT's videns- og innovationsfællesskaber i overensstemmelse med EIT-forordningen (institutionaliserede europæiske partnerskaber). Sådanne partnerskaber gennemføres udelukkende, hvis andre dele af Horisont Europa-programmet, herunder andre former for europæiske partnerskaber, ikke ville kunne nå målene, eller de nødvendige og forventede virkninger ikke ville kunne opnås, og hvis det er begrundet i et langsigtet perspektiv og en høj grad af integrering. Partnerskaber i overensstemmelse med artikel 185 i TEUF eller i henhold til artikel 187 i TEUF indfører en central forvaltning af alle finansielle bidrag og overholder samtidig princippet om, at bidraget fra en deltagende stat ikke vil blive anvendt til at støtte en støttemodtager fra en anden deltagende stat, medmindre andet er aftalt mellem alle de berørte deltagende stater. Reglerne for sådanne partnerskaber fastsætter bl.a. målsætningerne, de centrale indikatorer for performance og virkninger samt de output, der skal leveres, samt de dertil knyttede forpligtelser vedrørende partnernes finansielle bidrag og/eller bidrag i form af naturalier. [Finansielle bidrag fra de europæiske struktur- og investeringsfonde er tilladt og betragtes som nationale bidrag.]

2. Europæiske partnerskaber skal:

- a) kun oprettes for at løse europæiske og globale udfordringer i de tilfælde, hvor de mere effektivt vil opfylde Horisont Europas målsætninger, end det er muligt for Unionen på egen hånd. Disse dele skal have en passende andel af budgettet for Horisont Europa, der ikke overstiger [XY] %, og inden for hver klynge i søjle II afsættes størstedelen af budgettet til aktioner uden for de europæiske partnerskaber

- b) efterleve principperne om EU-merværdi, gennemsigthed, åbenhed, virkning i og for Europa, tilstrækkelig løftestangseffekt, langsigtede finansielle tilsagn fra alle de involverede parter, fleksibilitet i gennemførelsen, kohærens, samordning og komplementaritet med Unionens, lokale, regionale, nationale og, hvis det er relevant, internationale initiativer eller andre partnerskaber og missioner
- c) have en klar livscyklustilgang, være tidsbegrænsede og omfatte betingelser for udfasning af programmets finansiering.

Bestemmelser og kriterier for deres udvælgelse, gennemførelse, overvågning, evaluering og udfasning er anført i bilag III.

Artikel 9

Budget

1. Budgettet til gennemførelse af rammeprogrammet for perioden 2021-2027 udgør [94 100 000 000 EUR i løbende priser] til det særprogram, der er omhandlet i artikel 1, stk. 3, litra a), og til Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) samt [13 000 000 000 EUR i løbende priser] til det særprogram, der er omhandlet i artikel 1, stk. 3, litra b).
2. Den vejledende fordeling af det beløb, der er omhandlet i stk. 1, til det særprogram, der er omhandlet i artikel 1, stk. 3, litra a), og til EIT er:
 - a) [25 800 000 000 EUR] til søjle I "Åben videnskab" for perioden 2021-2027, heraf:
 - 1) [16 600 000 000 EUR] til Det Europæiske Forskningsråd
 - 2) [6 800 000 000 EUR] til Marie Skłodowska-Curie-aktioner
 - 3) [2 400 000 000 EUR] til forskningsinfrastrukturer

- b) [52 700 000 000 EUR] til søjle II "Globale udfordringer og industriel konkurrenceevne" for perioden 2021-2027, heraf:
- 1) [7 700 000 000 EUR] til klyngen "Sundhed"
 - 2) [2 800 000 000 EUR] til klyngen "Inklusive og sikre samfund"
 - 3) [15 000 000 000 EUR] til klyngen "Det digitale område og industri"
 - 4) [15 000 000 000 EUR] til klyngen "Klima, energi og mobilitet"
 - 5) [10 000 000 000 EUR] til klyngen "Fødevarer og naturressourcer"
 - 6) [2 200 000 000 EUR] til Det Fælles Forskningscenters (JRC's) ikkenukleare direkte aktioner
- c) [13 500 000 000 EUR] til søjle III "Åben innovation" for perioden 2021-2027, heraf:
- 1) [10 500 000 000 EUR] til Det Europæiske Innovationsråd, herunder op til [500 000 000 EUR] til europæiske innovationsøkosystemer
 - 2) [3 000 000 000 EUR] til Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT)
- d) [2 100 000 000 EUR] til delen "Styrkelse af det europæiske forskningsrum" for perioden 2021-2027, heraf:
- 1) [1 700 000 000 EUR] til "deling af topkvalitet"
 - 2) [400 000 000 EUR] til "reform og forbedring af det europæiske FoI-system".

3. [For at kunne reagere på uforudsete situationer eller på nye tendenser og behov kan Kommissionen som led i den årlige budgetprocedure afvige fra de i stk. 2 omhandlede beløb op til maksimalt [10 %]. En sådan afvigelse er ikke tilladt med hensyn til de i stk. 2, litra b), nr. 6, nævnte beløb og det samlede beløb, der er fastsat i stk. 2 for delen "Styrkelse af det europæiske forskningsrum".]
4. Beløbet i stk. 1 til det særprogram, der er omhandlet i artikel 1, stk. 3, litra a), og til EIT kan også dække udgifter til forberedelse, overvågning, kontrol, audit, evaluering og andre aktiviteter samt udgifter, der er nødvendige for at forvalte og gennemføre programmet, herunder alle administrationsudgifter, og evaluere opfyldelsen af dets målsætninger. Det kan desuden omfatte udgifter til undersøgelser, møder mellem eksperter og informations- og kommunikationstiltag, for så vidt som de vedrører programmets målsætninger, samt udgifter i forbindelse med informationsteknologinet med henblik på behandling og udveksling af oplysninger, eksempelvis institutionelle IT-værktøjer og anden teknisk og administrativ bistand, som er påkrævet i forbindelse med forvaltningen af programmet.
5. Bevillinger kan om nødvendigt opføres i budgettet efter 2027 til dækning af udgifterne i stk. 4, således at aktioner, der ikke er afsluttet senest den 31. december 2027, fortsat kan forvaltes.
6. Budgetforpligtelser for aktioner, der løber over mere end et regnskabsår, kan opdeles på flere år i årlige trancher.
7. For så vidt andet ikke er fastsat i finansforordningen, kan udgifter til aktioner under projekter, som er omfattet af det første arbejdsprogram, være støtteberettigede fra og med den 1. januar 2021.

8. [Ressourcer, som er tildelt medlemsstaterne under delt forvaltning, og som kan overføres i overensstemmelse med artikel 21 i forordning (EU) XX [forordningen om fælles bestemmelser], kan på deres anmodning overføres til programmet. Kommissionen forvalter disse midler direkte i overensstemmelse med finansforordningens artikel 62, stk. 1, litra a), eller indirekte i overensstemmelse med nævnte artikels litra c). Disse midler anvendes til fordel for den pågældende medlemsstat, medmindre andet er bestemt af den pågældende medlemsstats forvaltningsmyndighed].
9. Horisont Europa er udformet, så dets gennemførelse muliggør synergier med andre af Unionens finansieringsprogrammer, samtidig med at der søges maksimal forenkling. En ikkeudtømmende liste over synergier med andre EU-finansieringsprogrammer fremgår af bilag IV.

Artikel 10

Åben videnskab

1. Der sikres fri brugsret til videnskabelige publikationer, der udspringer af forskning finansieret under programmet, og til forskningsdata, herunder de data, som videnskabelige publikationer bygger på, jf. artikel 35, stk. 3. Sidstnævnte skal også være i overensstemmelse med princippet "så åbent som muligt, så lukket som nødvendigt". Der skal tilskyndes til fri brugsret til andre forskningsoutput, herunder til gavn for SMV'er.
2. Ansvarlig forvaltning af forskningsdata sikres i overensstemmelse med FAIR-principperne (søgbarhed, tilgængelighed, interoperabilitet og anvendelighed). Opmærksomheden rettes desuden mod langsigtet opbevaring af data.
3. Åben videnskabspraksis, der omfatter og rækker ud over fri brugsret til forskningsoutput og ansvarlig forvaltning af forskningsdata, fremmes og understøttes.

Artikel 11

Supplerende finansiering

Aktioner, der tildeles mærket "Seal of Excellence", eller som opfylder følgende kumulerede, sammenlignelige betingelser:

- a) de er blevet vurderet som led i en indkaldelse af forslag inden for rammerne af programmet
- b) de opfylder minimumskravene til kvalitet i den pågældende indkaldelse af forslag
- c) de kan ikke finansieres inden for rammerne af den pågældende indkaldelse af forslag alene på grund af budgetmæssige begrænsninger

[kan modtage støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Socialfond Plus eller Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne i henhold til artikel [67], stk. 5, i forordning (EU) XX [forordningen om fælles bestemmelser] og artikel [8] i forordning (EU) XX [finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik], forudsat at sådanne aktioner er i overensstemmelse med det pågældende programs målsætninger. Reglerne for den fond, der yder støtte, anvendes.]

Artikel 12

Tredjelande, der er associeret til programmet¹⁶

1. Følgende tredjelande kan komme i betragtning til associering til programmet:
 - a) medlemmer af Den Europæiske Frihandelssammenslutning (EFTA-medlemmer), som er medlem af Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), jf. betingelserne i EØS-aftalen

¹⁶ [Denne artikel udgør en del af FFR-forhandlingsrammen og vil derfor blive ændret i horisontal retning. Det forudsættes, at associeringen af EFTA-medlemmer sker i overensstemmelse med de særlige betingelser, der er fastsat i aftaler mellem Unionen og de pågældende lande.]

- b) tiltrædende lande, kandidatlande og potentielle kandidatlande i overensstemmelse med de generelle principper og betingelser for disse landes deltagelse i EU-programmer, som er fastsat i de respektive rammeaftaler og Associeringsrådets afgørelser eller lignende aftaler, og i overensstemmelse med de specifikke betingelser i aftaler mellem Unionen og disse lande
- c) lande omfattet af den europæiske naboskabspolitik i overensstemmelse med de generelle principper og betingelser for disse landes deltagelse i EU-programmer, som er fastsat i de respektive rammeaftaler og Associeringsrådets afgørelser eller lignende aftaler, og i overensstemmelse med de specifikke betingelser i aftaler mellem EU og disse lande
- d) tredjelande og områder, der opfylder alle følgende kriterier:
 - i. de har en god kapacitet inden for videnskab, teknologi og innovation
 - ii. de tilslutter sig princippet om en regelbaseret og åben markedsøkonomi, herunder en retfærdig og rimelig behandling af intellektuelle ejendomsrettigheder, som understøttes af demokratiske institutioner
 - iii. de fremmer aktivt politikker med henblik på at forbedre borgernes økonomiske og sociale velfærd.

Associeringen til programmet for hvert af disse tredjelande, jf. litra d), skal være i overensstemmelse med de betingelser, der er fastsat i den konkrete aftale om tredjelandets deltagelse i Unionens programmer, forudsat at der i aftalen:

- sikres en rimelig balance for så vidt angår bidrag og fordele for det tredjeland, som deltager i Unionens programmer
- fastsættes betingelser for deltagelse i programmerne, herunder beregningen af finansielle bidrag til de enkelte programmer og dets administrationsomkostninger; disse bidrag udgør formålsbestemte indtægter i henhold til finansforordningens artikel 21, stk. 5

- ikke indrømmes et tredjeland beslutningskompetence over programmet
 - garanteres Unionen ret til at sikre en forsvarlig økonomisk forvaltning og beskytte sine finansielle interesser.
2. Anvendelsesområdet for hvert tredjeland associering til programmet skal tage hensyn til målsætningen om at fremme økonomisk vækst i Unionen gennem innovation. Med undtagelse af EØS-medlemmer kan dele af programmet dermed være udelukket fra et konkret lands associeringsaftale – dette gælder dog ikke tiltrædende lande, kandidatlande og potentielle kandidatlande.
 3. Associeringsaftalen fastsætter, hvor det er relevant, bestemmelser om, at retlige enheder, der er etableret i Unionen, må deltage i associerede landes ækvivalente programmer på de deri fastlagte betingelser.
 4. I betingelserne for fastlæggelse af den finansielle støttes omfang sikres det, at en eventuel betydelig uligevægt automatisk korrigeres i forhold til det beløb, som enheder etableret i associerede lande modtager i kraft af deres deltagelse i programmet, idet der tages hensyn til omkostningerne i forbindelse med programmets forvaltning, gennemførelse og drift.]

AFSNIT II

REGLER FOR DELTAGELSE OG FORMIDLING

KAPITEL I

Almindelige bestemmelser

Artikel 13

Finansieringsorganer og JRC's direkte aktioner

1. Finansieringsorganer må afvige fra de regler, som er fastsat i dette afsnit, bortset fra artikel 14, 15 og 16, i behørigt begrundede tilfælde, og kun hvis der gives mulighed herfor i den basisretsakt, hvorved finansieringsorganet oprettes, eller hvorved det overlades budgetgennemførelsesopgaver eller, for finansieringsorganer under finansforordningens artikel 62, stk. 1, litra c), nr. ii), iii) eller v), hvis muligheden fremgår af bidragsaftalen, og finansieringsorganernes særlige driftsmæssige behov eller tiltagenes særlige karakter nødvendiggør dette.
2. De regler, som er fastsat i dette afsnit, finder ikke anvendelse på JRC's direkte aktioner.

Artikel 14

Støtteberettigede aktioner

1. Uanset stk. 2 kan der kun ydes finansiering til aktioner, som gennemfører de i artikel 3 omhandlede mål.

Til følgende forskningsområder ydes der ikke støtte:

- a) aktiviteter, der har reproduktiv kloning af mennesker som formål
 - b) aktiviteter, der sigter mod at ændre menneskers arvmasse på en måde, der gør ændringerne arvelige¹⁷
 - c) aktiviteter, der sigter mod at udvikle menneskelige embryoner udelukkende for at anvende dem til forskning eller med stamcelleproduktion for øje f.eks. ved hjælp af somatisk cellekerneoverførsel.
2. Der kan eventuelt ydes finansiering til forskning i menneskelige stamceller, både voksne og embryonale, afhængigt af både de videnskabelige forslags indhold og retsgrundlaget i de berørte medlemsstater. Der ydes hverken i eller uden for EU tilskud til forskningsaktiviteter, der er forbudt i samtlige medlemsstater. Der ydes ikke støtte til forskning, der foregår i en medlemsstat, hvor denne forskning er forbudt.

Artikel 15

Etik¹⁸

1. Aktiviteter under programmet gennemføres under overholdelse af etiske principper og den relevante nationale lovgivning, EU-lovgivning samt international lovgivning, herunder Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og den europæiske menneskerettighedskonvention, inklusive tillægsprotokoller.

Der lægges særlig vægt på proportionalitetsprincippet, retten til privatlivets fred, retten til beskyttelse af personoplysninger, retten til personlig fysisk og psykisk integritet, retten til ikkediskrimination og behovet for at sikre et højt beskyttelsesniveau for menneskers sundhed og beskytte miljøet.

¹⁷ Der kan ydes støtte til forskning vedrørende behandling af kønskirtelkræft.

¹⁸ Med forbehold af den endelige retsakt vil Kommissionen fremlægge en erklæring om forskning i menneskelige embryonale stamceller som under Horisont 2020 (erklæring 2013/C 373/02).

2. Enheder, der deltager i aktionen, fremviser:
 - a) en selvevaluering vedrørende etik, der indkredser og præciserer alle forventelige etiske spørgsmål vedrørende målsætningen, gennemførelsen og de sandsynlige virkninger ved de aktiviteter, der skal finansieres, herunder en bekræftelse af overensstemmelsen med stk. 1, og et beskrivelse af, hvordan denne vil blive sikret
 - b) en bekræftelse af, at alle aktiviteter vil være i overensstemmelse med den europæiske kodeks for forskningsintegritet som offentliggjort af All European Academies, og at der ikke vil blive udført aktiviteter, som er udelukket fra finansieringen
 - c) for så vidt angår aktiviteter uden for Unionen en bekræftelse af, at de samme aktiviteter ville være tilladt i en medlemsstat og
 - d) for så vidt angår aktiviteter, hvor der anvendes menneskelige embryonale stamceller, nærmere oplysninger — efter forholdene — om, hvilke foranstaltninger de berørte medlemsstaters kompetente myndigheder vil træffe med hensyn til tilladelse og kontrol, og om, hvilke etiske godkendelser, der vil blive givet, før de pågældende aktiviteter påbegyndes.
3. Forslagene bliver systematisk undersøgt med henblik på at indkredse de aktioner, som rejser komplekse eller alvorlige etiske spørgsmål, og underkaste dem en etisk vurdering. Den etiske vurdering foretages af Kommissionen, medmindre den har uddelegeret opgaven til finansieringsorganet. For aktioner, der involverer anvendelse af menneskelige embryonale stamceller eller menneskelige embryoner, er en etisk vurdering obligatorisk. Den etiske screening og vurdering foretages med bistand fra eksperter inden for etik. Kommissionen og finansieringsorganerne sikrer i så vid udstrækning som mulig gennemsigtighed i de etiske procedurer.
4. Enheder, som deltager i aktionen, skal indhente alle godkendelser eller andre obligatoriske dokumenter fra de relevante nationale eller lokale etiske råd eller andre organer såsom databeskyttelsesmyndigheder, inden de pågældende aktiviteter påbegyndes. Disse dokumenter arkiveres og fremlægges efter anmodning fra Kommissionen eller finansieringsorganet.

5. Hvis det er hensigtsmæssigt, udfører Kommissionen eller finansieringsorganet en etisk kontrol. Hvad angår alvorlige eller komplekse etiske spørgsmål foretages kontrollen af Kommissionen, medmindre den har uddelegeret opgaven til finansieringsorganet.

Den etiske kontrol foretages med bistand fra eksperter inden for etik.

6. Aktioner, der ikke opfylder de etiske krav i stk. 1-4, kan til enhver tid afvises eller afsluttes.

Artikel 16

Sikkerhed

1. Aktioner gennemført i forbindelse med programmet skal overholde de gældende sikkerhedsregler og navnlig regler om beskyttelse af klassificerede informationer mod uautoriseret videregivelse, herunder også overholdelse af relevant national ret og EU-ret. Hvis der foretages forskning uden for Unionen, hvor der anvendes/genereres klassificerede informationer, er der — tillige med overholdelse af ovenstående krav — behov for, at der er indgået en sikkerhedsaftale mellem Unionen og det tredjeland, hvori aktiviteten gennemføres.
2. Forslag skal, hvor det er relevant, omfatte en selvevaluering af sikkerheden, som skal bidrage til at identificere eventuelle sikkerhedsproblemer og redegøre for, hvordan disse problemer løses, så nationale regler og EU-regler overholdes.
3. Kommissionen eller finansieringsorganet skal, hvor det er relevant, gennemføre en sikkerhedskontrol for forslag, der kan give anledning til sikkerhedsproblemer.
4. Aktioner skal, hvor det er relevant, leve op til reglerne i afgørelse (EU, Euratom) 2015/444/EF og dens gennemførelsesbestemmelser.
5. Enheder, som deltager i aktionen, sørger for beskyttelse mod uautoriseret videregivelse af klassificerede informationer, som anvendes og/eller genereres i forbindelse med aktionen. De fremlægger bevis på personel- og/eller facilitetssikkerhedsgodkendelse fra de relevante nationale sikkerhedsmyndigheder, før de påbegynder de pågældende aktiviteter.

6. Hvis eksterne eksperter skal behandle klassificerede informationer, kræves den fornødne sikkerhedsgodkendelse inden udnævnelsen af disse eksperter.
7. Kommissionen eller finansieringsorganet kan, hvor det er relevant, foretage sikkerhedskontrol.
8. Aktioner, der ikke opfylder sikkerhedskravene i stk. 1, 2, 4, 5 og 7, kan til enhver tid afvises eller afsluttes.

KAPITEL II

Tilskud

Artikel 17

Tilskud

Tilskud under programmet tildeles og forvaltes i overensstemmelse med finansforordningens afsnit VIII, medmindre andet udtrykkeligt er fastsat i nærværende kapitel.

Artikel 18

Enheder, som er berettigede til at deltage

1. Enhver retlig enhed, uanset etableringssted, eller international organisation kan deltage i aktioner under programmet, forudsat at betingelserne i denne forordning er opfyldt, og eventuelle betingelser i arbejdsprogrammet eller indkaldelsen er opfyldt.
2. Enheder skal være del af et konsortium, hver især bestående af mindst tre uafhængige retlige enheder, som er etableret i forskellige medlemsstater eller associerede lande, og hvor mindst én af dem er etableret i en medlemsstat, medmindre:
 - a) andet er behørigt begrundet og fastsat i arbejdsprogrammet

- b) den pågældende aktion er en af de aktioner, der er omhandlet i stk. 3 eller 4.
3. Det Europæiske Forskningsråds (EFR's) frontlinjeforskning, Det Europæiske Innovationsråds (EIC) aktioner, uddannelses- og mobilitetsaktioner eller programsamfinansieringsaktioner kan gennemføres af en eller flere retlige enheder, hvoraf en skal være etableret i en medlemsstat eller et associeret land.
 4. Koordinerings- og støtteaktioner kan gennemføres af en eller flere enheder, hvoraf en skal være etableret i en medlemsstat eller et associeret land [eller i et andet tredjeland]¹⁹.
 5. For aktioner vedrørende Unionens strategiske aktiver, interesser, uafhængighed eller sikkerhed kan det fastsættes i arbejdsprogrammet, at deltagelse i programmets specifikke aktioner kan begrænses til de retlige enheder, som er etableret i medlemsstaterne, eller foruden medlemsstaterne til retlige enheder, som er etableret i specificerede associerede lande [eller andre tredjelande]. Enhver begrænsning med hensyn til deltagelse af retlige enheder etableret i associerede lande, der er medlemmer af EØS, skal være i overensstemmelse med vilkår og betingelser i EØS-aftalen.
 6. Arbejdsprogrammet kan, hvis det er hensigtsmæssigt og behørigt begrundet, fastsætte kriterier for støtteberettigelse ud over dem, der er fastsat i stk. 2, 3, 4 og 5, i overensstemmelse med specifikke politiske krav eller aktionens type eller målsætninger, herunder antallet af retlige enheder, typen af retlig enhed og etableringssted.
 7. [Hvad angår aktioner, der modtager beløb i henhold til artikel 9, stk. 8, er deltagelsen begrænset til én enkelt retlig enhed, som er etableret i den delegerende forvaltningsmyndigheds jurisdiktion, medmindre andet er aftalt med forvaltningsmyndigheden og fastsat i arbejdsprogrammet.]
 8. Hvis det fremgår af arbejdsprogrammet, kan JRC deltage i aktionerne.
 9. JRC, internationale europæiske forskningsorganisationer og retlige enheder etableret i henhold til EU-retten anses for at være etableret i en anden medlemsstat end dem, hvor de retlige enheder, der deltager i aktionen, er etableret.

¹⁹ Skarpe parenteser efter ønske fra FFR-forhandlere.

10. Med hensyn til Det Europæiske Forskningsråds (EFR's) frontlinjeforskning og uddannelses- og mobilitetsaktioner anses internationale organisationer med hovedsæde i en medlemsstat eller et associeret land for at være etableret i denne medlemsstat eller dette associerede land.

Artikel 19

Enheder, som er berettigede til at modtage finansiering

1. Enheder er berettigede til at modtage finansiering, hvis de er etableret i en medlemsstat eller et associeret land.

[For så vidt angår aktioner, der modtager beløb i henhold til artikel 9, stk. 8, er det kun enheder, som er etableret i den delegerende forvaltningsmyndigheds jurisdiktion, der er berettiget til at blive finansieret via disse beløb.]

2. [Enheder, der er etableret i ikkeassocierede tredjelande, bør i princippet selv afholde omkostningerne ved deres deltagelse. For lav- og mellemindkomstlande²⁰ og undtagelsesvist for andre ikkeassocierede tredjelande gælder det dog, at de kan være berettiget til at modtage finansiering i forbindelse med en aktion, hvis:

- a) tredjelandet er identificeret i det arbejdsprogram, som Kommissionen har vedtaget, eller
- b) Kommissionen eller finansieringsorganet er af den opfattelse, at dets deltagelse er afgørende for gennemførelsen af aktionen.]

3. Tilknyttede enheder er berettiget til finansiering i forbindelse med en aktion, hvis de er etableret i en medlemsstat, et associeret land [eller et tredjeland], som er identificeret i det arbejdsprogram, som Kommissionen har vedtaget.

²⁰ En liste over lav- og mellemindkomstlande vil blive knyttet som bilag til arbejdsprogrammet.

Indkaldelser af forslag

1. Uanset de specifikke bestemmelser i stk. 2 gælder det for alle aktioner, at indholdet af indkaldelserne af forslag skal være omfattet af arbejdsprogrammet.
2. Med henblik på udformning af porteføljer af aktioner som led i overgangsaktiviteter under EIC's Pathfinder
 - a) skal iværksættelsen og indholdet af indkaldelserne af forslag fastsættes under hensyntagen til de målsætninger og det budget, der er fastsat i arbejdsprogrammet i forbindelse med den pågældende portefølje af aktioner
 - b) Hvert forslag, der udvælges af EIC's Pathfinder via en indkaldelse af forslag, omfatter et fast beløb på 50 000 EUR til supplerende aktiviteter såsom vurdering af mulige spin off-virksomheder og potentielle markedsskabende innovationer eller udarbejdelse af en overbevisende forretningsplan. Anvendelsen af dette beløb er betinget af Kommissionens forhåndsgodkendelse. Programudvalget, der er nedsat i henhold til særprogrammet, underrettes om sådanne tilfælde.
3. Hvis det er nødvendigt for at nå målsætningerne, kan indkaldelserne af forslag i undtagelsestilfælde begrænses til udvikling af yderligere aktiviteter eller til tilføjelse af yderligere partnere til eksisterende aktioner. Desuden kan arbejdsprogrammet give retlige enheder fra medlemsstater med lav FoI-performance mulighed for at deltage i allerede udvalgte FoI-samarbejdsaktioner med forbehold af det respektive konsortiums samtykke, og forudsat at retlige enheder fra sådanne medlemsstater endnu ikke deltager i dem.
4. En indkaldelse af forslag er ikke påkrævet for samordnings- og støtteaktioner og programsamfinansieringsaktioner, som:
 - a) skal udføres af JRC eller retlige enheder, som er omfattet af arbejdsprogrammet, og
 - b) ikke falder under anvendelsesområdet for indkaldelsen af forslag, jf. finansforordningen artikel 195, litra e).

5. I arbejdsprogrammet præciseres det i forbindelse med hvilke indkaldelser, der vil blive tildelt "Seal of Excellence". Oplysninger vedrørende ansøgningen og evalueringen kan med ansøgerens forhåndstilladelse deles med interesserede finansieringsmyndigheder med forbehold af indgåelse af fortrolighedsaftaler.

Artikel 21

Fælles indkaldelser

Kommissionen eller finansieringsorganet kan fremsætte fælles indkaldelser af forslag sammen med:

- a) tredjelande eller deres videnskabelige og teknologiske organisationer og agenturer
- b) internationale organisationer
- c) almennyttige retlige enheder.

I tilfælde af en fælles indkaldelse fastsættes der fælles procedurer for udvælgelse og evaluering af forslagene. Procedurerne skal involvere en afbalanceret gruppe af uafhængige eksperter, som udpeges af begge parter.

Prækommercielle offentlige indkøb og offentlige indkøb af innovative løsninger

1. Aktioner kan involvere eller som primær målsætning have prækommercielle eller offentlige indkøb af innovative løsninger, der skal foretages af modtagere, som er ordregivende myndigheder eller ordregivende enheder som fastsat i direktiv 2014/23/EU²¹, 2014/24/EU²², 2014/25/EU²³ og 2009/81/EF²⁴.
2. Under procedurerne for offentlige indkøb:
 - a) skal principperne om åbenhed, ikkeforskelsbehandling, ligebehandling, forsvarlig økonomisk forvaltning, proportionalitet, konkurrenceregler overholdes
 - b) kan der for prækommercielle offentlige indkøb fastsættes særlige betingelser – f.eks. at de indkøbte aktiviteter skal finde sted på medlemsstaternes og associerede landes territorium
 - c) kan det tillades at foretage flere tildelinger af kontrakter inden for samme procedure (valg af flere leverandører) og
 - d) skal ordren tildeles den eller de tilbudsgivere, der har afgivet det bud, der giver mest værdi for pengene, idet det sikres, at der ikke opstår interessekonflikter.

²¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU af 26. februar 2014 om tildeling af koncessionskontrakter (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 1).

²² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 65).

²³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/25/EU af 26. februar 2014 om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester og om ophævelse af direktiv 2004/17/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 243).

²⁴ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/81/EF af 13. juli 2009 om samordning af fremgangsmåderne ved ordregivende myndigheders eller ordregiveres indgåelse af visse bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet og om ændring af direktiv 2004/17/EF og 2004/18/EF (EUT L 216 af 20.8.2009, s. 76).

3. Den kontrahent, der frembringer resultater under prækommercielle offentlige udbud, ejer som minimum de medfølgende intellektuelle ejendomsrettigheder. De ordregivende myndigheder har som minimum royaltyfri brugsret til resultaterne til eget brug og ret til at udstede eller kræve, at de deltagende kontrahenter udsteder, ikkeeksklusive licenser til tredjeparter for at udnytte resultaterne for de ordregivende myndigheder under rimelige forhold uden ret til at give underlicenser. Hvis en kontrahent ikke udnytter resultaterne kommercielt inden for en vis periode efter den prækommercielle offentlige udbudsrunde fastsat i kontrakten, kan de ordregivende myndigheder efter at have drøftet spørgsmålet med kontrahenten kræve, at kontrahenten overdrager ejerskabet til resultaterne til dem.

²⁵[Artikel 23

Kumuleret finansiering

En aktion, som har modtaget et bidrag under et andet EU-program, kan også modtage et bidrag under programmet, forudsat at bidragene ikke dækker de samme omkostninger. Reglerne for hvert bidragende EU-program finder anvendelse på de respektive bidrag til aktionen. Den kumulerede finansiering må ikke overstige aktionens samlede støtteberettigede omkostninger, ligesom støtten fra forskellige EU-programmer kan beregnes på et pro rata-grundlag i overensstemmelse med de dokumenter, hvori støttebetingelserne er fastsat.]

Artikel 24

Udvælgelseskriterier

1. Ud over de undtagelser, der er nævnt i finansforordningens artikel 198, stk. 5, kontrolleres den økonomiske formåen kun hos koordinatoren og kun, hvis den anmodede finansiering fra Unionen til aktionen er lig med eller større end 500 000 EUR.

²⁵ [Med forbehold af resultatet af forhandlingerne om de respektive retsakter].

2. Hvis der imidlertid er grund til at tvivle på den økonomiske formåen, eller hvis der er en højere risiko pga. deltagelse i flere forskellige igangværende aktioner, som finansieres under Unionens forsknings- og innovationsprogrammer, kontrollerer Kommissionen eller finansieringsorganet ligeledes den økonomiske formåen hos andre ansøgere eller koordinatore for beløb under den tærskel, der er fastsat i stk. 1.
3. Hvis den økonomiske formåen er strukturelt garanteret af en anden retlig enhed, kontrolleres sidstnævntes økonomiske formåen.
4. I tilfælde af en utilstrækkelig økonomisk formåen kan Kommissionen eller finansieringsorganet gøre ansøgerens deltagelse betinget af en bestemmelse om, at en tilknyttet enhed skal afgive en erklæring om solidarisk hæftelse.
5. Bidraget til den gensidige forsikringsmekanisme som fastsat i artikel 33 anses for at være en tilstrækkelig garanti, jf. finansforordningens artikel 152. Ingen yderligere garanti eller sikkerhedsstillelse må godkendes fra deltagerne eller pålægges dem.

Artikel 25

Tildelingskriterier

1. Et forslag evalueres på grundlag af følgende tildelingskriterier:
 - a) topkvalitet
 - b) virkning
 - c) gennemførelsens kvalitet og effektivitet.
2. Forslag om EFR's frontlinjeforskningsaktioner evalueres alene ud fra det i stk. 1, litra a), omhandlede kriterium.
3. Arbejdsprogrammet fastsætter yderligere oplysninger om anvendelsen af tildelingskriterierne i stk. 1 og kan præcisere vægtninger og tærskler.

Evaluering

1. Forslag evalueres af evalueringsudvalget, som sammensættes af eksterne, uafhængige eksperter.

For EIC-aktiviteter, missioner og i behørigt begrundede tilfælde som omhandlet i det arbejdsprogram, **som Kommissionen har vedtaget**, kan evalueringsudvalget delvis eller, i forbindelse med koordinerings- og støtteaktioner, helt eller delvis sammensættes af repræsentanter for Unionens institutioner eller organer som omhandlet i artikel 150 i finansforordningen.

Evalueringsprocessen kan følges af uafhængige observatører.

2. Hvis det er relevant, rangordner evalueringsudvalget de forslag, som er nået over de gældende tærskler, efter:
 - a) evalueringsresultater
 - b) deres bidrag til at nå specifikke politiske målsætninger, herunder etableringen af en sammenhængende projektportefølje for aktiviteter under EIC's Pathfinder, missioner og i andre behørigt begrundede tilfælde som nærmere omhandlet i det arbejdsprogram, **som Kommissionen har vedtaget**.

For EIC-aktiviteter, missioner og i andre behørigt begrundede tilfælde som nærmere omhandlet i det arbejdsprogram, **som Kommissionen har vedtaget**, kan Evalueringsudvalget ligeledes foreslå tilpasninger af forslagene, i det omfang det er nødvendigt for at sikre porteføljetilgangens sammenhæng. Disse tilpasninger skal være i overensstemmelse med betingelserne for deltagelse og overholde princippet om ligebehandling. Programudvalget underrettes om sådanne tilfælde.

3. I overensstemmelse med finansforordningens artikel 200, stk. 7, skal ansøgere modtage feedback i alle faser af evalueringen og, hvis det er relevant, om årsagen til afvisning.
4. Retlige enheder, der er etableret i medlemsstater med lav FoI-performance, og som med tilfredsstillende resultater har deltaget i komponenten "Udvidelse af deltagerkredsen og deling af topkvalitet", modtager efter anmodning et bevis på deltagelsen, der kan ledsage forslag til programmets søjle II, som de koordinerer.

Artikel 27

Procedure for fornyet gennemgang af evalueringen

1. En ansøger kan anmode om fornyet gennemgang af evalueringen, hvis ansøgeren mener, at den gældende evalueringsprocedure ikke er blevet fulgt korrekt for så vidt angår vedkommendes forslag²⁶.
2. En fornyet gennemgang vedrører kun de formelle aspekter af evalueringen og ikke forslagets kvaliteter.
- 2a. Et udvalg for fornyet gennemgang forelægger en udtalelse om de formelle aspekter; udvalgets formand er en embedsmand fra Kommissionen eller fra det relevante finansieringsorgan fra en anden afdeling end den, der er ansvarlig for indkaldelsen af forslag. Udvalget kan anbefale et af følgende:
 - a) forslaget evalueres på ny, hovedsagelig af evaluatore, der ikke har deltaget i den foregående evaluering
 - b) den oprindelige evaluering opretholdes.
3. En fornyet gennemgang må ikke forsinke udvælgelsen af forslag, som ikke er genstand for anmodningen om fornyet gennemgang.

²⁶ Der vil blive redegjort for proceduren i et dokument, der offentliggøres inden indledningen af evalueringsprocessen.

Artikel 28

Frister for underretning om og indgåelse af tilskudsaftaler

1. Uanset finansforordningens artikel 194, stk. 2, første afsnit, finder følgende perioder anvendelse:
 - a) for underrettelse af alle ansøgerne om resultatet af evalueringen af deres ansøgning: en periode på maksimalt fem måneder fra fristen for indgivelse af fuldstændige forslag
 - b) for indgåelse af tilskudsftaler med ansøgerne: en periode på maksimalt otte måneder fra fristen for indgivelse af fuldstændige forslag.
2. Der kan være fastsat kortere frister i arbejdsprogrammet.
3. Ud over undtagelserne i finansforordningens artikel 194, stk. 2, andet afsnit, kan de i stk. 1 nævnte perioder være længere i forbindelse med EFR-aktioner og missioner, samt når aktionerne bliver underkastet en etisk vurdering eller en sikkerhedsvurdering.

Artikel 29

Gennemførelse af tilskudsftalen

1. Hvis en modtager ikke opfylder sine forpligtelser, for så vidt angår den tekniske gennemførelse af aktionen, opfylder de andre deltagere forpligtelserne uden supplerende tilskud fra Unionen, medmindre de bliver udtrykkeligt fritaget for den forpligtelse. Hver modtagers finansielle ansvar er begrænset til vedkommendes egen gæld, jf. bestemmelserne om den gensidige forsikringsmekanisme.
2. I tilskudsftalen kan der fastsættes milepæle og dertil hørende forfinansieringsbetalinger. Hvis milepælene ikke nås, kan aktionen suspenderes, ændres eller i behørigt begrundede tilfælde afsluttes.

3. Aktionen kan ligeledes afsluttes, hvis de forventede resultater af videnskabelige eller teknologiske årsager har mistet deres relevans for Unionen eller i forbindelse med EIC's Accelerator også af økonomiske årsager.

Artikel 29a

Modeltilskudsaftale

1. Kommissionen udarbejder i tæt samarbejde med medlemsstaterne modeltilskudsaftaler mellem Kommissionen eller det relevante finansieringsorgan og modtagerne i overensstemmelse med denne forordning. Hvis en betydelig ændring af en modeltilskudsaftale er påkrævet, reviderer Kommissionen den, hvor det er relevant, i nært samarbejde med medlemsstaterne.
2. Tilskudsaftalen fastsætter modtagernes og enten Kommissionens eller det relevante finansieringsorgans rettigheder og forpligtelser i henhold til denne forordning. Den fastsætter også rettigheder og forpligtelser for de retlige enheder, der indtræder som nye modtagere under gennemførelsen af aktionen, samt konsortiekoordinators rolle og opgaver.

Artikel 30

Finansieringssatser

1. En enkelt finansieringssats pr. aktion finder anvendelse for alle de aktiviteter, der finansieres. Maksimumssatsen fastsættes i arbejdsprogrammet.
2. Programmet kan finansiere op til 100 % af de støtteberettigede omkostninger ved en aktion med undtagelse af:
 - a) innovationsaktioner: op til 70 % af de samlede støtteberettigede omkostninger undtagen for almennyttige retlige enheder, hvor programmet kan refundere op til 100 % af de samlede støtteberettigede omkostninger
 - b) programsamfinansieringsaktioner: mindst 30 % af de samlede støtteberettigede omkostninger og i nærmere bestemte og behørigt begrundede tilfælde op til 70 %.

3. Finansieringssatserne fastsat i denne artikel finder også anvendelse på aktioner, hvor finansiering efter fast takst, enhedsomkostninger eller faste beløb anvendes for hele eller dele af aktionen.

Artikel 31

Indirekte omkostninger

1. Indirekte støtteberettigede omkostninger fastsættes ved at anvende en fast takst på 25 % af de samlede direkte støtteberettigede omkostninger, eksklusive underleverandørers direkte støtteberettigede omkostninger, finansiel støtte til tredjeparter og enhedsomkostninger eller faste beløb, som omfatter indirekte omkostninger.

Indirekte omkostninger, som er omfattet af enhedsomkostninger eller faste beløb, beregnes, hvor det er passende, ved at anvende den faste takst, der er fastsat i stk. 1, undtagen enhedsomkostninger vedrørende internt fakturerede varer og tjenesteydelser, som beregnes på grundlag af de faktiske omkostninger i overensstemmelse med modtagernes sædvanlige praksis for omkostningsberegning.

2. Hvis det er fastsat i arbejdsprogrammet, kan indirekte omkostninger angives i form af faste beløb eller enhedsomkostninger.

Artikel 32

Støtteberettigede omkostninger

1. Ud over kriterierne i finansforordningens artikel 186 er personaleomkostningerne - for modtagere med projektbaseret aflønning - støtteberettigede op til det vederlag, som personen ville modtage for at arbejde med lignende projekter finansieret under nationale ordninger, herunder udgifter til sociale sikringsordninger og andre omkostninger i forbindelse med aflønning af personale, der er knyttet til aktionen, i henhold til national ret eller ansættelseskontrakten.

Projektbaseret aflønning betyder aflønning, som er knyttet til en persons deltagelse i projekter, er del af modtagerens sædvanlige aflønningspraksis og udbetales konsekvent.

2. Uanset artikel 190, stk. 1, i finansforordningen er omkostningerne ved ressourcer, der stilles til rådighed af tredjeparter som bidrag i form af naturalier, støtteberettigede op til tredjepartens direkte støtteberettigede omkostninger.
3. Uanset artikel 192 i finansforordningen betragtes indtægter fra udnyttelse af aktionens resultater ikke som aktionens indtægter.
4. Uanset artikel 203, stk. 4, i finansforordningen er en attest vedrørende udgiftsopgørelserne obligatorisk i forbindelse med udligning af saldoen, hvis det beløb, der hævdes at være faktiske omkostninger og enhedsomkostninger beregnet i overensstemmelse med den sædvanlige praksis for omkostningsberegning, er lig med eller større end 325 000 EUR.

Artikel 33

Den gensidige forsikringsmekanisme

1. Der oprettes hermed en gensidig forsikringsmekanisme ("mekanismen"), som skal erstatte og efterfølge den fond, som blev etableret ved artikel 38 i forordning (EF) nr. 1290/2013. Mekanismen dækker den risiko, der er forbundet med de skyldige beløb, som ikke kan inddrives fra modtagere:
 - a) til Kommissionen i henhold til afgørelse 1982/2006/EF
 - b) til Kommissionen og EU-organer under "Horisont 2020"
 - c) til Kommissionen og finansieringsorganer under programmet.Dækningen af risici vedrørende finansieringsorganer som omhandlet i første afsnit, litra c), kan foretages ved hjælp af et indirekte dækningssystem, der er fastsat i den gældende aftale, og som tager højde for finansieringsorganets beskaffenhed.
2. Mekanismen forvaltes af Unionen ved Kommissionen, der optræder som eksekutivorgan. Kommissionen fastsætter specifikke regler for mekanismens drift.

3. Støttemodtagerne yder et bidrag på 5 % af Unionens finansiering af aktionen. Dette bidrag kan på grundlag af periodiske evalueringer hæves af Kommissionen til op til 8 % eller reduceres til under 5 %. Støttemodtagernes bidrag til mekanismen modregnes det første forfinansieringsbeløb og betales til mekanismen på støttemodtagernes vegne og må under ingen omstændigheder overstige det første forfinansieringsbeløb.
4. Modtagernes bidrag betales tilbage i forbindelse med udligning af saldoen.
5. Ethvert finansielt afkast, som mekanismen genererer, lægges til mekanismen. Hvis afkastet er utilstrækkeligt, griber mekanismen ikke ind, og Kommissionen eller finansieringsorganet inddriver ethvert skyldigt beløb direkte hos modtagerne eller tredjeparterne.
6. De beløb, der inddrives, udgør for mekanismen de formålsbestemte indtægter, der er omhandlet i artikel 21, stk. 5, i finansforordningen. Når alle tilskudsaftaler, hvis risiko bliver dækket direkte eller indirekte af mekanismen, er afsluttet, vil alle udestående beløb blive inddrevet af Kommissionen og opført på Unionens budget med forbehold af lovgivningsmyndighedens afgørelser.
7. Mekanismen kan åbnes for direkte forvaltede EU-programmers støttemodtagere. Kommissionen vedtager bestemmelser vedrørende modtagernes deltagelse i andre programmer.

Artikel 34

Ejerskab og beskyttelse

1. Modtagerne ejer de resultater, de genererer. De sikrer, at deres ansattes eller andre parter rettigheder med hensyn til resultaterne kan udøves på en måde, der er forenelig med deltagernes forpligtelser i medfør af de i tilskudsaftalen fastsatte vilkår og betingelser.

To eller flere modtagere har fælles ejendomsret til resultater, hvis:

- a) de har skabt dem i fællesskab og

- b) og det ikke er muligt
 - i) at fastslå, hvad den enkelte modtager har bidraget med
 - eller
 - ii) adskille dem med henblik på at søge om, erhverve eller bevare deres beskyttelse.

Medejerne indgår en skriftlig aftale om, hvordan den fælles ejendomsret skal fordeles og forvaltes. Medmindre andet er aftalt kan hver medejer udstede ikkeeksklusive licenser til tredjeparter til at udnytte de fællesejede resultater (uden ret til at give underlicenser), hvis medejerne på forhånd bliver underrettet herom og får en rimelig kompensation. Medejerne kan indgå en skriftlig aftale om at anvende en alternativ ordning til fælles ejerskab.

- 2. Støttemodtagere, som modtager EU-finansiering, beskytter deres resultater i tilstrækkelig grad, hvis beskyttelse er mulig og begrundet, under hensyntagen til alle relevante omstændigheder, herunder mulighederne for kommerciel udnyttelse. Når støttemodtagere træffer afgørelse om, hvorvidt de vil beskytte deres resultater, skal de ligeledes tage hensyn til de berettigede interesser hos aktionens øvrige støttemodtagere.

Artikel 35

Udnyttelse og formidling

- 1. Støttemodtagere, som modtager EU-finansiering, skal gøre deres bedste for at udnytte deres resultater, navnlig i Unionen og i de associerede lande, som de støttemodtagere, der er involveret i aktionen, kommer fra. Udnyttelsen kan ske direkte af støttemodtagerne selv eller indirekte, navnlig gennem overførsel og licensudstedelse i henhold til artikel 36.

Der kan fastsættes yderligere udnyttelsesforpligtelser i arbejdsprogrammet.

Hvis resultaterne — til trods for, at støttemodtageren gør sit bedste for at udnytte resultaterne direkte eller indirekte — ikke udnyttes inden for en given periode som fastsat i tilskudsaftalen, anvender støttemodtageren en passende onlineplatform som fastsat i tilskudsaftalen til at finde interesserede parter, der kan udnytte resultaterne. Denne forpligtelse kan fraviges, hvis det er begrundet i støttemodtagerens anmodning.

2. Med forbehold af restriktionerne som følge af beskyttelse af intellektuel ejendom, sikkerhedsregler eller berettigede interesser formidler modtagerne deres resultater så hurtigt som muligt.

Der kan fastsættes yderligere formidlingsforpligtelser i arbejdsprogrammet.

3. Modtagerne sikrer, at den frie brugsret til videnskabelige publikationer er fastsat i henhold til tilskudsaftalens vilkår og betingelser. Modtagerne sikrer navnlig, at de eller ophavsmændene bevarer tilstrækkelige intellektuelle ejendomsrettigheder til at kunne opfylde kravet om fri brugsret.

Fri brugsret til forskningsdata skal være hovedreglen på de vilkår og betingelser, som er fastsat i tilskudsaftalen, men undtagelser kan gælde, hvis de er begrundede, under hensyntagen til støttemodtagernes berettigede interesser, herunder kommerciel udnyttelse, og andre begrænsninger såsom databeskyttelsesregler, sikkerhedsregler eller regler vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder.

Arbejdsprogrammet kan indeholde yderligere forpligtelser om overholdelse af regler for åben videnskabelig praksis.

4. Støttemodtagerne forvalter alle forskningsdata i tråd med FAIR-principperne og overensstemmelse med de vilkår og betingelser, der er fastsat i tilskudsaftalen, og udarbejder en dataforvaltningsplan.

Arbejdsprogrammet kan indeholde yderligere forpligtelser om anvendelse af den europæiske åbne videnskabscloud (EOSC) til lagring af og adgang til forskningsdata.

5. Støttemodtagere, som har til hensigt at formidle deres resultater, underretter på forhånd de øvrige støttemodtagere i aktionen herom. Andre støttemodtagere kan gøre indsigelse, hvis de kan påvise, at deres berettigede interesser med hensyn til resultater eller baggrundsviden kan blive påført skade af den planlagte formidling. I så fald må formidlingen først finde sted, når der er taget passende skridt til at beskytte disse berettigede interesser.

6. Medmindre andet er fastsat i arbejdsprogrammet, skal forslagene indeholde en plan for udnyttelse og formidling af resultaterne. Hvis den forventede udnyttelse indebærer, at der udvikles, skabes, fremstilles eller markedsføres et produkt eller en proces, eller at der udvikles og leveres en tjeneste, skal planen omfatte en strategi for en sådan udnyttelse. Hvis planen fastsætter, at udnyttelsen primært skal finde sted i ikkeassocierede tredjelande, forklarer de retlige enheder, hvorfor udnyttelsen fortsat er i Unionens interesse.

Støttemodtagerne videreudvikler planen under aktionen og efter dens afslutning.

7. Med henblik på den overvågning og formidling, der foretages af Kommissionen eller finansieringsorganet, fremlægger støttemodtagerne alle de ønskede oplysninger om udnyttelse og formidling af deres resultater i overensstemmelse med betingelserne i tilskudsaftalen. Disse oplysninger gøres offentligt tilgængelige med forbehold af støttemodtagernes berettigede interesser.

Artikel 36

Overdragelse og licensudstedelse

1. Støttemodtagerne kan overdrage ejendomsretten til deres resultater. De sikrer, at deres forpligtelser også finder anvendelse på den nye ejer, og at denne er forpligtet til at videregive disse forpligtelser i forbindelse med efterfølgende overdragelser.
2. Medmindre andet aftales skriftligt for særligt identificerede tredjeparter, eller det er umuligt i henhold til gældende lovgivning, skal modtagere, som har til hensigt at overdrage ejerskabet over resultater, på forhånd underrette alle andre støttemodtagere, som fortsat har brugsret til resultaterne. Meddelelsen skal indeholde tilstrækkelige oplysninger om den nye indehaver, så en modtager kan vurdere, hvordan overdragelsen vil påvirke vedkommendes brugsret.

Medmindre andet aftales skriftligt for særligt identificerede tredjeparter, kan en støttemodtager gøre indsigelse mod overdragelsen, hvis støttemodtageren kan påvise, at overdragelsen vil være til skade for vedkommendes brugsret. Fremsættes en sådan indsigelse, må den påtænkte overdragelse ikke finde sted, før der er opnået enighed mellem de berørte modtagere.

3. Støttemodtagere kan udstede licenser til deres resultater eller på anden vis give ret til at udnytte dem, herunder eksklusivlicenser, hvis dette ikke påvirker overholdelsen af deres forpligtelser. Eksklusivlicenser til resultater kan udstedes, med forbehold af at alle øvrige berørte modtagere giver deres samtykke til, at de giver afkald på deres brugsret hertil.
4. Når det er hensigtsmæssigt, kan retten til at modsætte sig overdragelse af ejerskabet over resultaterne eller udstedelse af en eksklusivlicens fastsættes i tilskudsaftalen, hvis:
 - a) de støttemodtagere, som skaber resultater, har modtaget EU-finansiering
 - b) overdragelsen eller licensudstedelsen sker til en retlig enhed, der er etableret i et ikkeassocieret tredjeland og
 - c) overdragelsen eller licensudstedelsen ikke er forenelig med Unionens interesser.

Hvis retten til at gøre indsigelse finder anvendelse, giver støttemodtageren på forhånd meddelelse herom. Retten til at gøre indsigelse kan frasiges skriftligt for så vidt angår overdragelser eller tilskud til specifikt udpegede retlige enheder, hvis der er truffet foranstaltninger til at beskytte Unionens interesser.

Artikel 37

Brugsret

1. Følgende principper for brugsret er gældende:
 - a) En anmodning om at udøve eller give afkald på brugsret skal ske skriftligt.
 - b) Medmindre andet er aftalt med støtteyderen, omfatter brugsretten ikke retten til at udstede underlicenser.
 - c) Støttemodtagerne skal underrette hinanden, før de tilslutter sig tilskudsaftalen, om eventuelle begrænsninger for at give brugsret til deres baggrundsviden.
 - d) Hvis en støttemodtager ikke længere deltager i en aktion, påvirker det ikke forpligtelsen til at give adgang.

- e) Hvis en støttemodtager misligholder sine forpligtelser, kan støttemodtagerne blive enige om, at førstnævnte ikke længere har brugsret.

2. Støttemodtagere giver adgang til:

- a) deres resultater på royaltystofri basis til andre støttemodtagere i aktionen, som har brug for resultaterne i forbindelse med deres egne opgaver
- b) deres baggrundsviden til enhver anden støttemodtager i aktionen, som har brug for den for at kunne gennemføre sine opgaver, med forbehold af restriktionerne i stk. 1, litra c). Denne brugsret gives på royaltystofri basis, medmindre støttemodtagerne har aftalt andet før deres tiltrædelse af tilskudsafhtalen
- c) deres resultater og, med forbehold af restriktionerne i stk. 1, litra c), deres baggrundsviden til enhver anden støttemodtager i aktionen, som har brug herfor for at kunne udnytte egne resultater. Denne brugsret gives på rimelige aftalte vilkår.

3. Medmindre støttemodtagerne aftaler andet, giver de ligeledes brugsret til deres resultater og, med forbehold af restriktionerne i stk. 1, litra c), deres baggrundsviden til en retlig enhed, som:

- a) er etableret i en medlemsstat eller et associeret land
- b) er underlagt en anden støttemodtagers direkte eller indirekte kontrol, eller er underlagt den samme direkte eller indirekte kontrol som støttemodtageren, eller som udøver direkte eller indirekte kontrol over denne støttemodtager, og
- c) har brug for at kunne tilgå og udnytte denne støttemodtagers resultater i overensstemmelse med støttemodtagerens udnyttelsesforpligtelse.

Brugsretten gives på rimelige aftalte vilkår.

4. Anmodninger om brugsret kan fremsættes i indtil et år efter aktionens ophør, medmindre støttemodtagerne fastsætter en anden tidsfrist.

5. Støttemodtagere, som har modtaget EU-finansiering, giver på royaltyfri basis Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer brugsret til deres resultater med henblik på udvikling, gennemførelse og overvågning af Unionens politikker eller programmer. Brugsret begrænses til ikkekommerciel og ikkekonkurrencemæssig brug.

Med hensyn til aktioner under klyngen "Civilsikkerhed for samfundet" giver støttemodtagere, som har modtaget EU-finansiering, ligeledes brugsret til deres resultater på royaltyfri basis til medlemsstaternes nationale myndigheder med henblik på udvikling, gennemførelse og overvågning af deres politikker eller programmer på dette område. Brugsretten begrænses til ikkekommerciel og ikkekonkurrencemæssig brug og gives efter bilateral aftale om fastsættelse af særlige betingelser, der har til formål at sikre, at denne ret kun bruges til det tilsigtede formål, og at der fastsættes relevante fortrolighedsbestemmelser. Den medlemsstat, den EU-institution eller det EU-organ, -kontor eller -agentur, der anmoder herom, underretter alle medlemsstaterne om sådanne anmodninger.

6. Der kan fastsættes yderligere brugsret i arbejdsprogrammet.

Artikel 38

Særlige bestemmelser om udnyttelse og formidling

Særlige bestemmelser om ejerskab, udnyttelse og formidling, overdragelse og licensudstedelse samt brugsret kan finde anvendelse på EFR-aktioner, uddannelses- og mobilitetsaktioner, prækommercielle offentlige indkøb, offentlige indkøb af innovative løsninger, programsamfinansieringsaktioner samt koordinerings- og støtteaktioner.

Disse særlige bestemmelser fastsættes i tilskudsaftalen og ændrer ikke forpligtelsen vedrørende fri brugsret.

KAPITEL III

Priser

Artikel 39

Priser

1. Priser under programmet tildeles og forvaltes i overensstemmelse med finansforordningens afsnit IX, medmindre andet udtrykkeligt er fastsat i nærværende kapitel.
2. Enhver retlig enhed, uanset etableringssted, kan deltage i en konkurrence, medmindre andet er fastsat i arbejdsprogrammet eller konkurrencereglerne.
3. Kommissionen eller finansieringsorganet kan organisere tildeling af priser i samarbejde med:
 - a) andre EU-organer
 - b) tredjelande eller deres videnskabelige og teknologiske organisationer og agenturer
 - c) internationale organisationer eller
 - d) almennyttige retlige enheder.
4. Arbejdsprogrammet eller konkurrencereglerne kan indeholde særskilte forpligtelser vedrørende kommunikation, udnyttelse og formidling.

KAPITEL IV

Offentligt indkøb

Artikel 40

Offentligt indkøb

1. Offentligt indkøb under programmet tildeles og forvaltes i overensstemmelse med finansforordningens afsnit VII, medmindre andet udtrykkeligt er fastsat i nærværende kapitel.
2. Offentlige indkøb kan også tage form af prækommercielle offentlige indkøb og offentlige indkøb af innovative løsninger, der gennemføres af Kommissionen eller finansieringsorganet på egne vegne eller sammen med medlemsstaternes og de associerede landes ordregivende myndigheder. I så tilfælde finder reglerne i artikel 22 anvendelse.

KAPITEL V

Blandingsoperationer og blandet finansiering

Artikel 41

Blandingsoperationer

Blandingsoperationer under dette program gennemføres i overensstemmelse med InvestEU-programmet og finansforordningens afsnit X.

Artikel 42

Blandet finansiering under Horisont Europa og EIC

1. Tilskuddet og de tilbagebetalingspligtige forskud i forbindelse med blandet finansiering under Horisont Europa og EIC er omfattet af artikel 30-33.

2. Blandet finansiering under EIC skal gennemføres i overensstemmelse med artikel 43. Støtten under EIC's blandede finansiering kan ydes, indtil aktionen kan finansieres som en blandingsoperation eller som en finansierings- og investeringsaktion, der fuldt ud er omfattet af EU-garantien under InvestEU. Uanset artikel 209 i finansforordningen finder betingelserne i stk. 2 og navnlig litra a) og d), ikke anvendelse på tidspunktet for tildelingen af EIC's blandede finansiering.
3. Blandet finansiering under Horisont Europa kan tildeles en programstøtteaktion, hvis anvendelse af finansielle instrumenter til støtte for udvalgte aktioner er fastsat i medlemsstaternes og de associerede landes fælles programmer. Evaluering og udvælgelse af sådanne aktioner foretages i overensstemmelse med artikel 19, 20, 23, 24, 25 og 26. Gennemførelsesbestemmelserne for blandet finansiering under Horisont Europa skal være i overensstemmelse med artikel 29, analogt artikel 43, stk. 9, og med de yderligere betingelser, der er fastsat i arbejdsprogrammet.
4. Tilbagebetalinger, herunder tilbagebetalingspligtigt forskud og indtægter under Horisont Europa samt blandet finansiering under EIC betragtes som formålsbestemte indtægter, jf. artikel 21, stk. 3, litra f), og artikel 21, stk. 4, i finansforordningen.
5. Blandet finansiering under Horisont Europa og EIC ydes på en sådan måde, at det ikke forvrider konkurrencen i det indre marked.

Artikel 43

EIC's Accelerator

1. Hvor EIC's Pathfinder yder støtte til projekter, der gennemføres af konsortier eller individuelle støttemodtagere, yder EIC's Accelerator primært støtte i form af blandet finansiering udelukkende til individuelle støttemodtagere. På visse betingelser, der præciseres i afgørelsen (afgørelsen om særprogrammet), kan den også yde støtte udelukkende i form af tilskud eller udelukkende i form af egenkapitalfinansiering.

EIC's Accelerators støtte udelukkende i form af tilskud ydes kun på følgende kumulerede betingelser:

- a) Projektet skal indeholde oplysninger om ansøgerens kapacitet og vilje til at opskalere.
- b) Støttemodtageren skal være en opstartsvirksomhed eller en SMV.
- c) EIC's Accelerators støtte udelukkende i form af tilskud må kun ydes én gang til en støttemodtager under Horisont Europa og må højst udgøre 2,5 mio. EUR.
- d) Andelen af EIC's Accelerators budget, der er afsat til støtte udelukkende i form af tilskud, må ikke overstige [XY %].

Støtte udelukkende i form af egenkapitalfinansiering må kun ydes til en modtager af støtte udelukkende i form af tilskud.

- 1a. Støttemodtagere under EIC's Accelerator skal være retlige enheder, der kan karakteriseres som opstartsvirksomheder, SMV'er eller i ekstraordinære tilfælde små midcapselskaber²⁷, og som er etableret i en medlemsstat eller et associeret land. Forslaget kan indgives enten af støttemodtageren eller, med forbehold af støttemodtagerens forudgående samtykke, af en eller flere fysiske personer eller retlige enheder, der har til hensigt at etablere eller støtte den pågældende støttemodtager. I sidstnævnte tilfælde skal finansieringsaftalen kun indgås med støttemodtageren.
- 2. En samlet afgørelse om støtte dækker og yder finansiering for alle former for EU-bidrag under EIC's blandede finansiering.
- 3. Forslagene evalueres på basis af egen fortjeneste af eksterne uafhængige eksperter og udvælges i forbindelse med en løbende åben indkaldelse med tidsfrister baseret på artikel 24-26, med forbehold af stk. 4.

²⁷ Som defineret i artikel 2.

4. Tildelingskriterierne er:
 - a) topkvalitet
 - b) virkning
 - c) aktionens risikoniveau, der vil kunne hindre investeringer, gennemførelsens kvalitet og effektivitet og behovet for EU-støtte.
5. Kommissionen eller finansieringsorganerne, der gennemfører Horisont Europa, kan med de berørte ansøgere samtykke indgive et forslag om en innovations- og markedsudrulningsaktion, som allerede opfylder de to første kriterier, direkte til evaluering under det sidste kriterium, forudsat at følgende kumulerede betingelser er opfyldt:
 - a) Forslaget stammer fra en anden aktion finansieret under Horisont 2020 eller fra dette program.
 - b) Forslaget er baseret på en tidligere projektgennemgang inden for de seneste to år, hvor topkvaliteten og virkningen ved forslaget er blevet vurderet, og det er underlagt betingelser og processer, der er nærmere præciseret i arbejdsprogrammet.
6. Seal of Excellence kan tildeles på følgende betingelser:
 - a) Støttemodtageren er en opstartsvirksomhed, en SMV eller et lille midcapselskab.
 - b) forslaget er støtteberettiget og ligger over de gældende tærskler for de første to tildelingskriterier som omhandlet i stk. 4
 - c) aktiviteterne ville være støtteberettigede under en innovationsaktion.

7. For forslag, som har gennemgået en evaluering, foreslår eksterne uafhængige eksperter tilsvarende støtte fra EIC's Accelerator baseret på de opståede risici og de ressourcer og den tid, der er nødvendig for at bringe innovationen på markedet og udrulle den.

Kommissionen kan afvise et forslag, som de eksterne uafhængige eksperter har udvalgt, af behørigt begrundede årsager, herunder overensstemmelse med målsætningerne for Unionens politikker. Programudvalget underrettes om årsagerne til sådanne afvisninger.

8. Den del af støtten fra EIC's Accelerator, der udgøres af tilskuddet og det tilbagebetalingspligtige forskud, må ikke overstige 70 % af de samlede støtteberettigede omkostninger ved den valgte innovationsaktion.
9. Gennemførelsesbestemmelserne for den del af støtten fra EIC's Accelerator, der udgøres af egenkapital og tilbagebetalingspligtig støtte, præciseres i afgørelse [afgørelsen om særprogrammet].
10. I kontrakten om den udvalgte aktion fastsættes der særlige milepæle og tilsvarende forfinansiering og ratebetalinger under støtten fra EIC's Accelerator.

I forbindelse med EIC's blandede finansiering kan aktiviteter i tilknytning til en innovationsaktion iværksættes, og den første forfinansieringsbetaling af tilskuddet eller det tilbagebetalingspligtige forskud kan udbetales før gennemførelsen af andre dele af den tildelte blandede finansiering under EIC. Gennemførelsen af disse dele sker på grundlag af opnåelsen af de særlige milepæle, der er fastsat i kontrakten.

11. Aktionen suspenderes, ændres eller i behørigt begrundede tilfælde afsluttes, hvis milepælene ikke nås, jf. kontrakten. Den kan ligeledes afsluttes, hvis den forventede markedsudrulning ikke kan finde sted.

I ekstraordinære tilfælde og efter rådgivning fra EIC-udvalget kan Kommissionen beslutte at øge støtten fra EIC's Accelerator på grundlag af en projektgennemgang foretaget af eksterne uafhængige eksperter. Programudvalget underrettes om sådanne tilfælde.

Kapitel VI

Ekspertes

Artikel 44

Udnævnelse af eksterne uafhængige eksperter

1. Eksterne uafhængige eksperter findes og udvælges på grundlag af indkaldelser af ansøgninger fra enkeltpersoner og indkaldelser henvendt til relevante organisationer såsom forskningsorganer, forskningsinstitutioner, universiteter, standardiseringsorganisationer, civilsamfundsorganisationer eller virksomheder med henblik på at oprette en database over kandidater. Uanset finansforordningens artikel 237, stk. 3, kan Kommissionen eller det relevante finansieringsorgan, hvis de finder det hensigtsmæssigt og i behørigt begrundede tilfælde, på en gennemsigtig måde udvælge enhver ekspert med de fornødne færdigheder, som ikke er registreret i databasen.
2. I overensstemmelse med finansforordningens artikel 237, stk. 2 og 3, aflønnes eksterne uafhængige eksperter på grundlag af standardbetingelser. Hvis det er berettiget, kan der fastsættes et andet passende lønningsniveau, der ligger ud over standardbetingelserne, baseret på relevante markedsstandarder, navnlig for specifikke eksperter på højt niveau.
3. Ud over artikel 38, stk. 2 og 3, i finansforordningen offentliggøres navnene på de eksterne uafhængige eksperter, der evaluerer ansøgningerne om tilskud, og som udnævnes i deres personlige egenskab, sammen med deres ekspertiseområde mindst en gang om året på Kommissionens eller det relevante finansieringsorgans websted. Sådanne oplysninger indsamles, behandles og offentliggøres i overensstemmelse med EU's databeskyttelsesregler.
4. Kommissionen eller det relevante finansieringsorgan træffer i forbindelse med udnævnelsen af eksterne uafhængige eksperter passende foranstaltninger til at søge at opnå en afbalanceret sammensætning af ekspertgrupperne og evalueringspanelerne for så vidt angår færdigheder, erfaring, viden, herunder inden for samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber, geografisk spredning og køn under hensyn til situationen på aktionens område.

AFSNIT III

PROGRAMOVERVÅGNING, KOMMUNIKATION, EVALUERING OG KONTROL

Artikel 45

Overvågning og rapportering

1. Indikatorer, som skal rapporteres vedrørende programmets fremskridt hen imod opfyldelsen af målsætningerne i artikel 3, findes i bilag V sammen med virkningsveje.
2. Kommissionen tillægges beføjelse til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 50 vedrørende ændringer af bilag V for om nødvendigt at supplere eller ændre indikatorerne for virkningsveje og fastsætte referencescenarier og mål.
3. Performancerapporteringssystemet skal sikre, at data til overvågning af programmets gennemførelse og resultater indsamles effektivt, virkningsfuldt og rettidigt. Til dette formål pålægges modtagere af EU-midler og (hvis det er relevant) medlemsstater forholdsmæssige rapporteringskrav²⁸.

Artikel 46

Oplysning, kommunikation, reklame, formidling og udnyttelse

1. Modtagere af EU-midler anerkender EU-midlernes oprindelse og sikrer synligheden af disse (navnlig ved fremstød for aktionerne og disses resultater) gennem sammenhængende, virkningsfulde og målrettede oplysninger, som er afpasset forholdsmæssigt efter forskellige modtagergrupper, herunder medierne og offentligheden.

²⁸ Bestemmelser om overvågning af de europæiske partnerskaber findes i forordningens bilag III.

2. Kommissionen gennemfører informations- og kommunikationstiltag vedrørende programmet, dets aktioner og resultater. Evidensbaserede matchingtjenester, der er baseret på analyse og netværksforbindelser, leveres til interesserede enheder med henblik på at danne konsortier til samarbejdsprojekter, idet der lægges særlig vægt på at identificere netværksmuligheder for retlige enheder fra medlemsstater med lav FoI-performance. På grundlag af en sådan analyse kan der tilrettelægges målrettede matchingarrangementer med henblik på specifikke indkaldelser af forslag. De finansielle midler, der er afsat til programmet, skal også bidrage til den institutionelle formidling af EU's politiske prioriteter, for så vidt som de vedrører målene i artikel 3.
3. Kommissionen skal ligeledes udforme en strategi for formidling og udnyttelse med henblik på at øge tilgængeligheden og formidlingen af programmets forsknings- og innovationsrelaterede resultater og viden med henblik på at fremskynde udnyttelsen på markedet og øge virkningen af programmet. De finansielle midler, der er afsat til programmet, skal ligeledes bidrage til den institutionelle formidling af Unionens politiske prioriteter tillige med aktiviteter med henblik på oplysning, kommunikation, reklame, formidling og udnyttelse, for så vidt som de vedrører målsætningerne i artikel 3.

Artikel 47

Evaluering af programmet

1. Evalueringer af programmet gennemføres så betids, at resultaterne kan indgå i beslutningsprocessen vedrørende programmet, dets efterfølger og andre initiativer af relevans for forskning og innovation.
2. Den foreløbige evaluering af programmet foretages med bistand fra uafhængige eksperter, der udvælges på grundlag af en gennemsigtig proces, når der foreligger tilstrækkelige oplysninger om programmets gennemførelse, dog senest fire år efter påbegyndelsen af programmets gennemførelse. Den skal omfatte en vurdering af de langsigtede virkninger af tidligere rammeprogrammer og danne grundlag for at tilpasse gennemførelsen af programmet, hvis dette er relevant.

3. Ved afslutningen af programmets gennemførelse og senest fire år efter afslutningen af den periode, der er omhandlet i artikel 1, foretager Kommissionen en endelig evaluering af programmet. Den skal omfatte en vurdering af de langsigtede virkninger af tidligere rammeprogrammer.
4. Kommissionen meddeler Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget resultaterne af evalueringerne og sine bemærkninger hertil.

Artikel 48

Revision

1. Kontrolsystemet for programmet skal sikre en passende balance mellem tillid og kontrol under hensyntagen til administrative og andre omkostninger ved kontrol på alle niveauer, navnlig for støttemodtagere.
2. Revisionsstrategien for programmet skal være baseret på en finansiell revision af en repræsentativ stikprøve af udgifter fra programmet som helhed. Denne repræsentative stikprøve suppleres af en udvælgelse baseret på en vurdering af risiciene i forbindelse med udgifterne. Aktionær, der modtager fælles finansiering fra forskellige EU-programmer, skal kun underkastes én revision, der dækker alle involverede programmer og deres respektive gældende regler.

3. Kommissionen eller finansieringsorganet kan derudover basere sig på kombinerede systemgennemgange på støttemodtagerniveau. Disse kombinerede gennemgange skal være frivillige for visse typer af modtagere og skal bestå af en revision af systemer og processer suppleret med en revision af transaktioner foretaget af en kompetent uafhængig revisor, der er kvalificeret til at udføre lovpligtig revision af regnskabsdokumenter i overensstemmelse med direktiv 2006/43/EF²⁹. Kommissionen eller finansieringsorganet kan anvende disse til at fastslå, om udgifterne overordnet set er forvaltet økonomisk forsvarligt, og genoverveje niveauet for efterfølgende revisioner og attester vedrørende udgiftsopgørelser.
4. Kommissionen eller finansieringsorganet kan basere sig på revisioner af anvendelse af EU-midler, der gennemføres af andre personer eller enheder – herunder andre end dem, som er pålagt denne opgave af Unionens institutioner eller organer, jf. finansforordningens artikel 127.
5. Revisioner kan udføres op til to år efter udligning af saldoen.

Artikel 49

Beskyttelse af Unionens finansielle interesser

1. Kommissionen eller dens repræsentanter og Revisionsretten har beføjelse til gennem bilagskontrol og kontrol på stedet at revidere eller, hvis der er tale om internationale organisationer, beføjelse til efter aftaler indgået med dem at kontrollere alle tilskudsmodtagere, kontrahenter og underkontrahenter, som har modtaget EU-midler i henhold til denne forordning.

²⁹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/43/EF af 17. maj 2006 om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber, om ændring af Rådets direktiv 78/660/EØF og 83/349/EØF og om ophævelse af Rådets direktiv 84/253/EØF (EUT L 157 af 9.6.2006, s. 87).

2. Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) kan foretage administrative undersøgelser, herunder kontrol og inspektion på stedet i overensstemmelse med de bestemmelser og procedurer, der er fastsat ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 883/2013, og Rådets forordning (Euratom, EF) nr. 2185/96, med henblik på at fastslå, om der foreligger svig, korruption eller andre ulovlige aktiviteter, der berører Unionens finansielle interesser, i forbindelse med EU-finansiering eller budgetgarantier i medfør af denne forordning.
3. Kompetente myndigheder i tredjelande og internationale organisationer kan ligeledes pålægges at samarbejde med Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) i medfør af gældende aftaler om gensidig retshjælp, når EPPO efterforsker strafbare handlinger, som henhører under dens kompetence, jf. forordning (EU) 2017/1939.
4. Med forbehold af stk. 1 og 2 skal samarbejdsaftaler med tredjelande og internationale organisationer, kontrakter, aftaler om tilskud og andre retlige forpligtelser såvel som aftaler om budgetgarantier, som følger af gennemførelsen af denne forordning, indeholde bestemmelser, der udtrykkeligt giver Kommissionen, Revisionsretten og OLAF beføjelse til at foretage sådanne revisioner, kontroller på stedet og inspektioner i overensstemmelse med deres respektive kompetencer. De skal indeholde bestemmelser, der sikrer, at tredjeparter, som deltager i gennemførelsen af EU-midlerne eller i en finansieringsforanstaltning, og som støttes helt eller delvist af en budgetgaranti, giver tilsvarende rettigheder.

Artikel 50

Udøvelse af de delegerede beføjelser

1. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen på de i denne artikel fastlagte betingelser.
2. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter, jf. artikel 45, stk. 2, tillægges Kommissionen indtil den 31. december 2028.

3. Delegationen af beføjelser, jf. artikel 45, stk. 2, kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet eller Rådet. En afgørelse om tilbagekaldelse bringer delegationen af de beføjelser, der er angivet i den pågældende afgørelse, til ophør. Den får virkning dagen efter offentliggørelsen af afgørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* eller på et senere tidspunkt, der angives i afgørelsen. Den berører ikke gyldigheden af delegerede retsakter, der allerede er i kraft.
4. Inden vedtagelsen af en delegeret retsakt hører Kommissionen eksperter, som er udpeget af hver enkelt medlemsstat, i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning.
5. Så snart Kommissionen vedtager en delegeret retsakt, giver den samtidigt Europa-Parlamentet og Rådet meddelelse herom.
6. En delegeret retsakt vedtaget i henhold til artikel 45, stk. 2, træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for en frist på to måneder fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet og Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge har underrettet Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Fristen forlænges med to måneder på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.

AFSNIT IV

OVERGANGSBESTEMMELSER OG AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 51

Ophævelse

Forordning (EU) nr. 1291/2013 og forordning (EU) nr. 1290/2013 ophæves med virkning fra den 1. januar 2021.

Artikel 52

Overgangsbestemmelser

1. Denne forordning påvirker ikke videreførelsen eller eventuelle ændringer af de pågældende aktioner, indtil de afsluttes i henhold til forordning (EU) nr. 1291/2013 og forordning (EU) nr. 1290/2013, som fortsat finder anvendelse på aktionerne frem til deres afslutning.
Arbejdsplanerne og de aktioner, der er fastsat i arbejdsplaner, som er vedtaget i henhold til forordning (EU) nr. 1290/2013 og i henhold til de dertil hørende basisretsakter vedrørende finansieringsorganerne, er fortsat underlagt forordning (EU) nr. 1290/2013 og disse basisretsakter, indtil de er afsluttet.
2. Finansieringsrammen for programmet kan også omfatte udgifter til teknisk og administrativ bistand, som er nødvendige for at sikre overgangen mellem programmet og de foranstaltninger, der blev vedtaget under det foregående program, dvs. forordning (EU) nr. 1291/2013.

Artikel 53

Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Europa-Parlamentets vegne

Formand

På Rådets vegne

Formand

BILAG I

HOVEDLINJERNE I AKTIVITETERNE

De generelle og specifikke målsætninger, der er anført i artikel 3, tilstræbes opfyldt i hele programmet med de interventionsområder og de aktiviteter, der beskrives i hovedlinjer i dette bilag samt i bilag I til særprogrammet.

1) Søjle I – "Videnskabelig topkvalitet"

Gennem følgende aktiviteter skal denne søjle i tråd med artikel 4 fremme videnskabelig topkvalitet, tiltrække de bedste talenter til Europa, yde passende støtte til nyuddannede forskere og støtte skabelsen og formidlingen af videnskabelig topkvalitet, viden, metoder og færdigheder af høj kvalitet samt teknologier og løsninger i relation til globale sociale, miljømæssige og økonomiske udfordringer. Den skal også bidrage til opfyldelsen af programmets øvrige specifikke målsætninger, som er beskrevet i artikel 3.

- a) Det Europæiske Forskningsråd: tilbyder attraktive og fleksible finansieringsmuligheder for at sætte talentfulde og kreative forskere og forskerhold i stand til at udforske de mest lovende områder i forskningens grænseland, uanset deres nationalitet og oprindelsesland og på grundlag af konkurrence, der udelukkende er baseret på kriteriet topkvalitet.

Interventionsområde: frontlinjeforskning.

- b) Marie Skłodowska-Curie-aktiviteter: giver forskere ny viden og nye færdigheder gennem mobilitet og engagement på tværs af grænser, sektorer og fagområder, styrker uddannelses- og karriereudviklingssystemer og strukturerer og forbedrer institutionel og national ansættelse, idet der tages hensyn til det europæiske charter for forskere og adfærdskodeksen for ansættelse af forskere; Marie Skłodowska-Curie-aktiviteterne bidrager i den forbindelse til at bane vejen for Europas fremragende forskningslandskab, der, hvor det er relevant, medvirker til at fremme beskæftigelse, vækst og investeringer, og finde løsninger på de aktuelle og fremtidige samfundsrelaterede udfordringer.

Interventionsområder: fremme af topkvalitet via forskermobilitet på tværs af landegrænser og sektorer; fremme af nye kvalifikationer gennem fremragende uddannelse af forskere; styrkelse af de menneskelige ressourcer og udvikling af færdigheder i det europæiske forskningsrum, herunder støtte til forskere til, inden for eller til Unionen, at vende tilbage til deres oprindelsesland; forbedring og fremme af synergier og øget oplysning af offentligheden.

- c) Forskningsinfrastruktur: udruster Europa med bæredygtige forskningsinfrastrukturer i verdensklasse, der er åbne og tilgængelige for de bedste forskere fra Europa og tredjelande; tilskynder til anvendelse af eksisterende forskningsinfrastrukturer, herunder dem, der finansieres af de europæiske struktur- og investeringsfonde. I den forbindelse vil forskningsinfrastrukturens potentiale til at støtte videnskabelige fremskridt og innovation samt skabe grundlaget for åben videnskab og videnskabelig topkvalitet efter FAIR-principperne blive fremmet sideløbende med aktiviteter inden for relateret EU-politik og internationalt samarbejde.

Interventionsområder: konsolidering og udvikling af det europæiske forskningsinfrastrukturlandskab; åbning, integrering og sammenkobling af forskningsinfrastrukturer; styrkelse af politikken for europæisk forskningsinfrastruktur og internationalt samarbejde samt styrkelse af de europæiske forskningsinfrastrukturers rolle og aktiviteter vedrørende innovation og uddannelse.

2) Søjle II – "Globale udfordringer og europæisk industriel konkurrenceevne"

Gennem følgende aktiviteter skal denne søjle i tråd med artikel 4 støtte skabelse og bedre formidling af ny viden og nye teknologier og bæredygtige løsninger af høj kvalitet, forbedre den europæiske industris konkurrenceevne, styrke virkningerne af forskning og innovation, hvad angår udvikling af, støtte til og gennemførelse af EU-politikker, og støtte indførelsen af innovative løsninger i industrien, navnlig i SMV'er og opstartsvirksomheder, og samfundet med henblik på at imødegå globale udfordringer. Den skal også bidrage til opfyldelsen af programmets øvrige specifikke målsætninger, som er beskrevet i artikel 3.

Samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber integreres fuldt ud i alle klynger, herunder specifikke og særskilte aktiviteter.

For at maksimere virkningernes fleksibilitet og synergier opdeles forsknings- og innovationsaktiviteterne i seks klynger, som hver for sig og sammen vil fremme tværfagligt, tværsektorielt, tværpolitisk, grænseoverskridende og internationalt samarbejde. Aktiviteter fra en bred vifte af TRL, herunder lavere TRL, vil være omfattet af denne søjle i Horisont Europa.

Hver klynge bidrager til flere mål for bæredygtig udvikling, og mange mål for bæredygtig udvikling støttes af mere end én klynge.

FoI-aktiviteter gennemføres i og på tværs af følgende klynger:

- a) klyngen "Sundhed": forbedring og beskyttelse af sundheden og trivslen for borgere i alle aldre ved at generere ny viden, udvikle innovative løsninger og sørge for, at der, hvor det er relevant, integreres et kønsaspekt for at forebygge, diagnosticere, overvåge, behandle og helbrede sygdomme; mindskelse af sundhedsrisici, beskyttelse af befolkningen og fremme af sundhed og trivsel, også på arbejdspladsen; de offentlige sundhedssystemer gøres mere omkostningseffektive, retfærdige og bæredygtige; forebyggelse af fattigdomsrelaterede sygdomme samt støtte til og muliggørelse af patienters deltagelse og selvforvaltning.

Interventionsområder: sundhed gennem hele livet; miljømæssige og sociale sundhedsdeterminanter; ikkeoverførbare og sjældne sygdomme; smitsomme sygdomme, herunder fattigdomsrelaterede og oversete sygdomme; værktøjer, teknologier og digitale løsninger inden for sundhed og pleje, herunder personaliseret medicin, samt sundhedssystemer

- b) klyngen "Kultur og inklusivt samfund": styrkelse af de demokratiske værdier, herunder retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, beskyttelse af vores kulturarv og fremme af socioøkonomiske forandringer, som bidrager til inklusion og vækst, herunder migrationsforvaltning og integration af migranter.

Interventionsområder: regeringsførelse og demokrati; kulturarv samt sociale og økonomiske forandringer

- c) klyngen "Civilsikkerhed for samfundet": reaktion på udfordringerne som følge af de vedvarende trusler mod sikkerheden, herunder cyberkriminalitet, samt naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer.

Interventionsområder: samfund, der er modstandsdygtige over for katastrofer; beskyttelse og sikkerhed samt cybersikkerhed

- d) klyngen "Det digitale område, industri og rummet": styrkelse af kapaciteten af og sikring af Europas suverænitet inden for centrale støtteteknologier for digitalisering og produktion samt rumteknologi, i hele værdikæden, for at opbygge en konkurrencedygtig, digital og cirkulær lavemissionsindustri; sikring af en bæredygtig råstofforsyning; udvikling af avancerede materialer samt tilvejebringelse af grundlaget for fremskridt og innovation med hensyn til globale samfundsrelaterede udfordringer.

Interventionsområder: produktionsteknologier; centrale digitale teknologier; fremspirende støtteteknologier; avancerede materialer; kunstig intelligens og robotteknologi; næste generation af internettet; avanceret databehandling og big data; cirkulære industrier; kulstoffattige og rene industrier samt rummet, herunder jordobservation

- e) klyngen "Klima og energi": bekæmpelse af klimaændringerne gennem en bedre forståelse af deres årsager, udvikling, risici, konsekvenser og muligheder ved at gøre energisektoren mere klima- og miljøvenlig, mere effektiv og konkurrencedygtig samt mere intelligent, sikrere og mere modstandsdygtig ved at forbedre Unionens modstandsdygtighed over for eksterne chok og tilpasse social adfærd i forhold til målene for bæredygtig udvikling.

Interventionsområder: klimaforskning og -løsninger; energiforsyning; energisystemer og -net; bygninger og industrianlæg i energiomstillingen; lokalsamfund og byer; industriel konkurrenceevne inden for transport; samt energilagring

- ee) klyngen "Mobilitet": transportsektoren, herunder køretøjer, gøres mere klima- og miljøvenlig, mere effektiv og konkurrencedygtig samt mere intelligent, sikrere og mere modstandsdygtig.

Interventionsområder: industriel konkurrenceevne inden for transport; ren, sikker og tilgængelig transport og mobilitet samt intelligent mobilitet

- f) klyngen "Bioøkonomi, fødevarer, naturressourcer og miljø": beskyttelse af miljøet, genoprettelse og bæredygtig forvaltning og udnyttelse af naturressourcer og biologiske ressourcer fra land- og vandområder for at standse nedbrydningen af biodiversiteten, tilgodese fødevarer- og ernæringssikkerhed for alle samt omstillingen til en ressourceeffektiv og cirkulær lavemissionsøkonomi og bæredygtig bioøkonomi.

Interventionsområder: miljøobservation; biodiversitet og naturressourcer; landbrug, skovbrug og landdistrikter; have, oceaner og indre farvande; fødevarer-systemer; biobaserede innovationssystemer i EU's bioøkonomi samt cirkulære systemer

- g) "Det Fælles Forskningscenters ikke-nukleare direkte aktioner": generering af videnskabelig dokumentation af høj kvalitet med henblik på effektive og økonomisk overkommelige gode offentlige politikker. Nye initiativer og forslag til EU-lovgivning forudsætter gennemsigtig, omfattende og afbalanceret dokumentation, der udarbejdes hensigtsmæssigt, alt imens der i forbindelse med gennemførelsen af politikkerne er brug for dokumentation, der kan måles og overvåges. Det Fælles Forskningscenter vil levere uafhængig, videnskabelig dokumentation og teknisk støtte til Unionens politikker gennem hele den politiske cyklus. Det Fælles Forskningscenter vil målrette sin forskning mod EU-politiske prioriteter.

Interventionsområder: sundhed; inklusion, kreativitet og kultur, civilsikkerhed for samfundet; det digitale område og industri; klima, energi og mobilitet; bioøkonomi, fødevarer, naturressourcer og miljø; støtte til det indre markeds funktion og Unionens økonomiske styring; støtte til medlemsstaterne med hensyn til gennemførelse af lovgivning og udvikling af strategier for intelligent specialisering; analytiske værktøjer og metoder til politisk beslutningstagning; videnforvaltning; overførsel af viden og teknologi samt støtte til videnskab med henblik på politikplatforme.

3) Søjle III – "Et innovativt Europa"

Gennem følgende aktiviteter skal denne søjle i tråd med artikel 4 fremme alle former for innovation, primært i SMV'er, ved at lette teknologisk udvikling, demonstration og videnoverførsel og styrke ibrugtagningen af innovative løsninger. Den skal også bidrage til opfyldelsen af programmets øvrige specifikke målsætninger, som er beskrevet i artikel 3. EIC anvender primært to typer aktioner: Pathfinder, der primært gennemføres ved hjælp af forskningssamarbejde, og Accelerator.

- a) Det Europæiske Innovationsråd: fremme af alle former for innovation med stærkt fokus på banebrydende og disruptiv innovation med opskaleringspotentiale på EU-plan og internationalt plan.

Interventionsområder: Pathfinder, støtte til fremtidige og nye banebrydende, markedsskabende og/eller avancerede teknologier; Accelerator, brobygning over finansieringskløften mellem de sene faser af forsknings- og innovationsaktiviteter og markedsføringsfasen for effektivt at ibrugtage banebrydende, markedsskabende innovation og opskalere virksomheder i tilfælde, hvor markedet ikke tilvejebringer en levedygtig finansiering, samt yderligere aktiviteter som f.eks. priser og stipendier samt værdiforøgende erhvervstjenester.

- b) De europæiske innovationsøkosystemer

Interventionsområder: etablering, hvor det er relevant i samarbejde med EIT, af forbindelser med nationale og regionale aktører og støtte medlemsstaternes, regionernes og associerede landes gennemførelse af fælles, tværnationale innovationsprogrammer, fra udveksling af praksis og viden om innovationsregulering til fremme af bløde færdigheder med henblik på innovation og til forsknings- og innovationsaktioner, herunder åben eller brugerstyret innovation, med henblik på at effektivisere det europæiske innovationssystem. Dette bør ske i synergi med bl.a. EFRU-støtten til innovationsøkosystemer og interregionale partnerskaber vedrørende intelligent specialisering.

- c) Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi

[Interventionsområder: styrkelse og udvidelse af bæredygtige innovationsøkosystemer i hele Europa; fremme udviklingen af iværksætterånd og færdigheder vedrørende innovation i et livslangt læringsperspektiv og støtte til omstilling af EU's universiteter for at fremme iværksætterkultur; indføre nye løsninger på globale samfundsmæssige udfordringer på markedet; synergier og merværdi inden for rammerne af Horisont Europa samt forbindelse med EIC's omfattende og risikobetonede støtte til lovende innovatorer ved at støtte opstarts- og vækstvirksomheder.]

4) Del "Udvidelse af deltagelsen i og styrkelse af det europæiske forskningsrum"

Gennem følgende aktiviteter skal denne del af programmet i tråd med artikel 4 optimere programmets bidrag til udvidelse af deltagelsen i og styrkelse af det europæiske forskningsrum. Den skal sigte mod at styrke samarbejdsforbindelser i hele Europa og åbne europæiske FoI- netværk samt udnytte potentialet i Unionens talentmasse. Desuden skal den bidrage til at øge synligheden af videnskab i samfundet. Den skal bidrage til opfyldelsen af programmets specifikke målsætninger, som er beskrevet i artikel 3, herunder specifikke foranstaltninger med henblik på øget deltagelse af medlemsstater med lav FoI-performance. Samtidig med at hele programmet understøttes, vil denne del støtte aktiviteter, der bidrager til at tiltrække talenter, fremme hjernemobiliteten og forebygge hjerneflugt, et mere videnbaseret og innovativt Europa med ligestilling mellem kønnene på forkant af den globale konkurrence, og fremme tværnationalt samarbejde, hvorved nationale styrker og potentialet i hele Europa optimeres i et velfungerende europæisk forskningsrum (ERA), hvor viden og en højt kvalificeret arbejdsstyrke har fri bevægelighed, hvor FoI-resultaterne formidles bredt til velinformerede borgere, der forstår og har tillid til dem, til gavn for samfundet som helhed, og hvor EU-politik, navnlig FoI-politikken, bygger på videnskabelig dokumentation af høj kvalitet.

Den skal også støtte aktiviteter, der sigter mod at forbedre kvaliteten af forslag fra retlige enheder fra medlemsstater med lav FoI-performance, såsom forudgående faglig gennemgang af og rådgivning om forslag, og fremme de nationale kontaktpunkters aktiviteter for at støtte internationalt netværkssamarbejde samt aktiviteter, der sigter mod at støtte retlige enheder fra medlemsstater med lav FoI-performance, der tilslutter sig allerede udvalgte samarbejdsprojekter, som ikke har deltagelse af retlige enheder fra sådanne medlemsstater.

Interventionsområder: udvidelse af deltagerkredsen og deling af topkvalitet gennem samarbejdsprojekter, parvist samarbejde, ERA-professorater, COST og aktiviteter til fremme af hjernemobiliteten); reform og styrkelse af det europæiske FoI-system, f.eks. ved at støtte reformer af nationale forsknings- og innovationspolitikker, tilbyde attraktive karrieremiljøer og støtte køns- og borgervidenskab.

BILAG Ia

DET EUROPÆISKE INSTITUT FOR INNOVATION OG TEKNOLOGI (EIT)

Følgende gælder i forbindelse med gennemførelsen af EIT's programaktiviteter:

1. Baggrund

Som det tydeligt fremgår af rapporten fra Gruppen på Højt Plan om maksimering af virkningen af EU's forsknings- og innovationsprogrammer (Lamy-Gruppen på Højt Plan), er vejen frem "at uddanne for fremtiden og investere i mennesker, der vil skabe forandring". Især de europæiske universiteter opfordres til at fremme iværksætteri, fjerne faggrænser og institutionalisere et stærkt ikke-disciplinært samarbejde mellem den akademiske verden og industrien. Ifølge de seneste undersøgelser er adgangen til talentfulde personer den faktor, som har den største betydning for, hvor de europæiske opstartsvirksomheder etableres. Iværksætteruddannelse og uddannelsesmuligheder spiller en afgørende rolle for at skabe fremtidige innovatorer og udvikle de eksisterende innovatorers evne til at udvide deres virksomheder og opnå større succes. Adgang til iværksættertalent er sammen med adgangen til professionelle tjenester, kapital og markeder på EU-plan og samling af de vigtigste innovationsaktører om et fælles mål de vigtigste forudsætninger, når det handler om at pleje et innovationsøkosystem. Der er brug for at koordinere indsatsen i EU for at skabe en kritisk masse af indbyrdes forbudne iværksætterklynger og -økosystemer.

Der er fortsat behov for at udvikle økosystemer, hvor forskere, innovatorer, industrier og regeringer nemt kan interagere med hinanden. Innovationsøkosystemer virker faktisk stadig ikke optimalt grundet en række årsager, bl.a. at:

- interaktion mellem innovationsaktører stadig hæmmes af organisatoriske, lovgivningsmæssige og kulturelle barrierer
- bestræbelserne på at styrke innovationssystemerne mangler koordinering og et klart fokus på specifikke målsætninger og virkninger.

For at håndtere fremtidige udfordringer, udnytte mulighederne ved nye teknologier og bidrage til bæredygtig økonomisk vækst, beskæftigelse, konkurrenceevne og europæernes velfærd er der brug for yderligere at styrke Europas evne til at innovere ved at: fremme skabelsen af nye miljøer, der er fremmede for samarbejde og innovation; styrke den akademiske verdens og forskningssektorens innovationskapaciteter; støtte en ny generation af mennesker med iværksætterånd; stimulere skabelse og udvikling af innovative foretagender.

Innovationsudfordringernes karakter og omfang kræver, at aktører og ressourcer på europæisk plan kontaktes og mobiliseres gennem grænseoverskridende samarbejde. Der er brug for at nedbryde siloerne mellem fagområder og langs værdikæder og fremme etableringen af et gunstigt miljø, hvor der kan foretages en effektiv udveksling af viden og ekspertise, og hvor iværksættertalenter kan udvikles og tiltrækkes.

2. Interventionsområder

2.1. *Bæredygtige innovationsøkosystemer i Europa*

I overensstemmelse med EIT-forordningen og den strategiske innovationsdagsorden vil EIT spille en større rolle med hensyn til at styrke bæredygtige innovationsøkosystemer i Europa. EIT vil stadig fungere primært gennem sine videns- og innovationsfællesskaber (VIF), som er europæiske partnerskaber i stor skala, der fokuserer på specifikke samfundsudfordringer. Det vil fortsat styrke de omkringliggende innovationsøkosystemer ved at åbne dem og fremme integrering af forskning, innovation og uddannelse. Det vil desuden bidrage til at lukke eksisterende huller i innovationsresultaterne i Europa ved at udvide sin regionale innovationsordning (EIT RIS). EIT vil arbejde med innovationsøkosystemer, som udviser et stort innovationspotentiale, baseret på strategi, tematisk forbindelse og virkninger, i tæt synergi med strategier og platforme for intelligent specialisering.

Hovedlinjer

- Styrkelse af de eksisterende VIF'ers effektivitet, hvilket muliggør omstillingen til bæredygtighed på lang sigt, og etablering af nye inden for et begrænset antal tematiske områder

- I lande, som er beskedne eller moderate innovatorer, sætte skub i regioner, så de stræber efter topkvalitet, i tæt samarbejde med relevante strukturfonde, hvor det er relevant.

2.2. *Innovations- og iværksætterfærdigheder i et livslangt læringsperspektiv, herunder forøgelse af universiteternes kapacitet i hele Europa*

EIT's uddannelsesaktiviteter vil blive styrket med henblik på at fremme innovation og iværksætteri gennem bedre uddannelse. Et stærkere fokus på udvikling af menneskelig kapital vil være baseret på udvidelsen af EIT's eksisterende VIF-programmer med henblik på fortsat at tilbyde studerende og professionelle et pensum af høj kvalitet, der er baseret på innovation og iværksætteri i overensstemmelse med især EU's strategier for industri og kvalifikationer. Dette kan omfatte forskere og innovatorer, der støttes under andre dele af Horisont Europa, især MSCA. EIT vil ligeledes støtte moderniseringen af universiteter i hele Europa og deres integrering i innovationsøkosystemerne ved at stimulere og øge deres iværksætterpotentiale og -evner og tilskynde dem til bedre at foregribe efterspørgslen efter nye færdigheder.

Hovedlinjer

- Udvikling af innovative pensum under hensyntagen til industriens fremtidige behov og tværgående programmer til studerende, iværksættere og professionelle i og uden for Europa, hvor specialviden og sektorspecifik viden kombineres med innovationsorienterede færdigheder og iværksætterfærdigheder såsom højteknologiske færdigheder inden for digitale og centrale støtteteknologier
- Styrkelse og udvidelse af EIT-mærket med henblik på at forbedre synligheden og anerkendelsen af EIT's uddannelsesprogrammer baseret på partnerskaber mellem forskellige videregående uddannelsesinstitutioner, forskningscentre og virksomheder og tilbud om et learning by doing-pensum og målrettet uddannelse inden for iværksætteri såvel som international, interorganisatorisk og tværfaglig mobilitet

- Udvikling af innovation og iværksætterkapacitet i de videregående uddannelsesinstitutioner ved anvendelse af EIT-samfundets ekspertise med at forbinde uddannelse, forskning og erhvervsliv
- Styrkelse af den rolle, som EIT's alumnefællesskab spiller som rollemodel for nye studerende og som stærkt instrument til formidling af EIT's virkninger.

2.3. Nye løsninger på markedet

EIT vil støtte og styrke iværksættere, innovatorer, forskere, undervisere, studerende og andre innovationsaktører, så de arbejder sammen i tværfaglige teams om at udvikle idéer og omsætte dem til både trinvis og disruptive innovationer. Aktiviteterne vil være karakteriseret ved åben innovation og en grænseoverskridende tilgang med fokus på at inddrage de relevante videntrekantaktiviteter, der er vigtige for at gøre dem til en succes (f.eks. kan projektledere forbedre deres adgang til særligt kvalificerede kandidater, førende brugere, opstartsvirksomheder med innovative idéer, firmaer uden for EU med relevante komplementære aktiver etc.).

Hovedlinjer

- Støtte til udvikling af nye produkter og tjenester, hvor videntrekantens aktører vil samarbejde om at gøre løsningerne klar til markedet
- Levering af tjenester og støtte på højt niveau til innovative virksomheder, herunder teknisk bistand til finjustering af produkter og tjenester, omfattende mentorordninger, støtte til at sikre målkunder og rejse kapital for hurtigt at kunne nå markedet og sætte skub i deres vækst.

2.4. Synergier og merværdi inden for rammerne af Horisont Europa

EIT vil øge sine bestræbelser for at udnytte synergier og komplementariteter med forskellige aktører og initiativer på både EU-niveau og globalt niveau og udvide sit netværk af organisationer, med hvem det samarbejder på både strategisk og operationelt plan.

Hovedlinjer

- Samarbejde med EIC om at ensrette den støtte (dvs. finansiering og tjenester), der tilbydes stærkt innovative foretagender i både opstarts- og opskaleringsfasen, navnlig via VIF'er
- Planlægning og gennemførelse af EIT'-aktiviteter med henblik på at maksimere synergier og komplementariteter med andre aktioner under søjlen "Globale udfordringer og europæisk industriel konkurrenceevne"
- Samarbejde med EU's medlemsstater på både nationalt og regionalt niveau, indlede en struktureret dialog og koordineringsindsats for at skabe synergier med nationale og regionale initiativer, herunder strategier for intelligent specialisering, med det formål at indkredse, dele og formidle god praksis og erfaring
- Dele og formidle innovativ praksis og erfaring og bidrage til innovationspolitikken i Europa i koordinering med andre dele af Horisont Europa
- Tilvejebringelse af input til innovationspolitiske drøftelser og bidrag til udformningen og gennemførelsen af EU's politiske prioriteter ved fortsat at arbejde sammen med alle relevante tjenestegrene inden for Europa-Kommissionen, andre EU-programmer og deres interessenter og yderligere udforske mulighederne inden for initiativer til gennemførelse af politikker
- Udnyttelse af synergier med andre EU-programmer, der støtter udviklingen af menneskelig kapital og innovation (f.eks. ESF+, EFRU, Erasmus og COSME Plus/det indre marked)

- Bygge strategiske alliancer med centrale innovationsaktører både i og uden for EU og støtte VIF'erne i at udvikle samarbejde og forbindelser med vigtige videntrekantholdere fra tredjelande med det mål at åbne nye markeder for VIF-støttede løsninger og tiltrække finansiering og talenter fra udlandet. Tredjelands deltagelse fremmes.]

BILAG II

TYPER AF AKTIONER

Programmet gennemføres ved hjælp af et begrænset antal "typer af aktioner", der er kendetegnet ved deres forskellige målsætninger og betingelser.

De vigtigste typer af aktioner er som følger:

- Forsknings- og innovationsaktion: aktion, der primært består af aktiviteter med sigte på at skabe ny viden og/eller undersøge gennemførligheden af nye eller forbedrede teknologier, produkter, processer, tjenesteydelser eller løsninger. Dette kan omfatte grundforskning og anvendt forskning, teknologiudvikling og -integration, test, demonstration og validering af prototyper i lille målestok i et laboratorium eller et simuleret miljø.
- Innovationsaktion: aktion, der primært består af aktiviteter, som direkte tilsigter at udarbejde planer, projekter eller tegninger for nye, ændrede eller forbedrede produkter, processer eller tjenester, herunder eventuelt udformning af prototyper, test, demonstration, pilotprojekter, produktvalidering i stor målestok og markedsintroduktion.
- Innovations- og markedsføringsaktioner: aktioner, der omfatter en innovationsaktion, og andre aktiviteter, som er nødvendige for at ibrugtage en innovation på markedet, herunder opskalering af virksomheder med tilførsel af blandet finansiering via Horisont Europa (en blanding af tilskudslignende finansiering og privat finansiering).
- EFR's frontlinjeforskning (herunder EFR's proof of concept): primært forskerinitierede forskningsaktioner, der hostes af en eller flere støttemodtagere (udelukkende EFR).
- Uddannelses- og mobilitetsaktion: aktion rettet mod forbedring af forskeres færdigheder, viden og karrieremuligheder på grundlag af mobilitet mellem lande og, hvis relevant, mellem sektorer eller fagområder.

- Programsamfinansieringsaktion: aktion, hvormed der tilvejebringes flerårig samfinansiering til et aktivitetsprogram, som etableres og/eller gennemføres af enheder, der forvalter og/eller finansierer forsknings- og innovationsprogrammer, dog undtagen Unionens finansieringsorganer. Et sådant aktivitetsprogram kan støtte netværkssamarbejde og -koordinering, forskning, innovation, pilotprojekter samt innovations- og markedsføringsaktioner, uddannelses- og mobilitetsaktioner, oplysnings- og kommunikationsforanstaltninger, formidling og udnyttelse, al relevant finansiel støtte såsom tilskud, priser og indkøb, samt blandet finansiering via Horisont Europa eller en kombination heraf. Programsamfinansieringsaktionen kan gennemføres direkte af disse enheder eller af tredjeparter på deres vegne.
- Aktion vedrørende prækommercielle indkøb: aktion med det primære sigte at foretage prækommercielle indkøb, der gennemføres af støttemodtagere som ordregivende myndigheder eller ordregivende enheder.
- Aktion vedrørende offentlige indkøb af innovative løsninger: aktion med det primære sigte at foretage fælles eller koordinerede offentlige indkøb af innovative løsninger, der gennemføres af støttemodtagere som ordregivende myndigheder eller ordregivende enheder.
- Samordnings- og støtteaktion: aktion, der bidrager til programmets målsætninger, bortset fra forsknings- og innovationsaktiviteter (undtagen når de gennemføres under komponenten "Udvidelse af deltagerkredsen og deling af topkvalitet" i delen "Udvidelse af deltagelsen i og styrkelse af det europæiske forskningsrum"), såsom standardisering, formidling, bevidstgørelses- og kommunikationsforanstaltninger, netværkssamarbejde, samordnings- eller støttetjenester, politik-dialoger samt udveksling og undersøgelser af gensidig læring; bottom-up-samordning uden samfinansiering af forskningsaktiviteter fra EU's side, som giver mulighed for samarbejde mellem retlige enheder fra medlemsstaterne og associerede lande med henblik på at styrke det europæiske forskningsrum.
- Incitamentsskabende pris: en pris, hvormed investeringer i en bestemt retning ansføres, ved at et mål specificeres, inden arbejdet påbegyndes.

- Anerkendelsespris: en pris, hvormed opnåede resultater og fremragende arbejde belønnes efter gennemførelsen.

Offentlige indkøb: med henblik på at gennemføre dele af programmet i relation til Unionens strategiske interesser og autonomi og – med henblik på Kommissionens egne opgaver – at tilrettelægge offentlige indkøb af undersøgelser, produkter, tjenester og kapacitet. Offentlige indkøb kan også tage form af prækommercielle offentlige indkøb eller offentlige indkøb af innovative løsninger, der gennemføres af Kommissionen eller finansieringsorganer på egne vegne eller sammen med medlemsstaternes og de associerede landes ordregivende myndigheder.

- Indirekte aktioner: forsknings- og innovationsaktiviteter, som Unionen yder finansiel støtte til, og som iværksættes af deltagerne.
- Direkte aktioner: forsknings- og innovationsaktiviteter, der gennemføres af Kommissionen gennem Det Fælles Forskningscenter (JRC).

BILAG III

PARTNERSKABER

Europæiske partnerskaber udvælges og gennemføres, overvåges, evalueres, udfases eller fornyes efter følgende kriterier:

1) Udvalgelse:

- a) Dokumentation for, at det europæiske partnerskab mere effektivt vil opfylde programmets tilknyttede målsætninger gennem inddragelse af og engagement fra partnere, bl.a. med hensyn til at skabe tydelige virkninger for EU og dets borgere og navnlig med henblik på at skabe resultater i henseende til de globale udfordringer og forsknings- og innovationsmålsætningerne, sikre EU's konkurrenceevne og bidrage til at styrke det europæiske rum for forskning og innovation og, hvor det er relevant, internationale forpligtelser.

Deltagelse af mindst 40 % af EU-medlemsstaterne er obligatorisk for at oprette institutionaliserede europæiske partnerskaber i henhold til artikel 185 i TEUF.

- b) Det europæiske partnerskabs kohærens og synergier inden for Unionens forsknings- og innovationslandskab, i videst muligt omfang i henhold til reglerne i Horisont Europa.
- c) Det europæiske partnerskabs gennemsigtighed og åbenhed angående fastsættelse af prioriteter og målsætninger med hensyn til forventede resultater og virkninger og angående inddragelse af partnere og interessenter fra hele værdikæden, fra forskellige sektorer og fagområder, også på internationalt plan, hvor dette er relevant, og uden at påvirke den europæiske konkurrenceevne; klare bestemmelser om fremme af SMV'ers deltagelse og om formidling og udnyttelse af resultater, navnlig fra SMV'ernes side, herunder gennem formidlingsorganisationer.

- d) Forudgående påvisning af det europæiske partnerskabs additionalitet og retningsvirkning, herunder en fælles strategisk vision for formålet med det europæiske partnerskab. Denne vision vil navnlig omfatte:
- fastsættelse af målbare forventede resultater, udfald og virkninger inden for bestemte tidsrammer, herunder deres væsentlige økonomiske og/eller samfundsmæssige værdi for Europa
 - påvisning af forventede kvalitative og betydelige kvantitative løftestangseffekter, herunder en metode til måling af centrale performanceindikatorer
 - tilgange, hvormed der sikres fleksibilitet mht. gennemførelsen, og med henblik på at sikre tilpasningsevnen i forhold til skiftende politiske, samfundsmæssige eller markedsmæssige behov såvel som videnskabelige fremskridt for at øge politikkohærens mellem regionalt plan, nationalt plan og EU-plan
 - en exitstrategi og foranstaltninger til udfasning fra programmet.
- e) Forudgående påvisning af partnernes langsigtede engagement, herunder en minimumsandel af offentlige og/eller private investeringer

For institutionaliserede europæiske partnerskaber udgør de finansielle bidrag og/eller bidrag i naturalier fra andre partnere end Unionen mindst 50 % og kan udgøre op til 75 % af det europæiske partnerskabs aggregerede budgetforpligtelser. For institutionaliserede europæiske partnerskaber udgør en andel af bidraget fra andre partnere end Unionen finansielle bidrag. For andre partnere end Unionen og deltagende stater bør finansielle bidrag primært sigte mod at dække omkostninger i forbindelse med ikkekonkurrencemæssige aktiviteter.

2) Gennemførelse:

- a) Med en systemisk tilgang sikres medlemsstaternes aktive og tidlige inddragelse og opfyldelsen af det europæiske partnerskabs forventede virkninger via en fleksibel gennemførelse af fælles aktioner med en høj europæisk merværdi, der også rækker videre end fælles indkaldelser angående forsknings- og innovationsaktiviteter, blandt andet i relation til markedet, lovgivning eller indførelse af politikker.

- b) Passende foranstaltninger, hvormed fortsat åbenhed og gennemsigtighed i forbindelse med gennemførelsen af initiativet sikres, navnlig hvad angår fastsættelse af prioriteter og deltagelse i indkaldelser af forslag, Unionens synlighed, kommunikation og opsøgende foranstaltninger, formidling og udnyttelse af resultater, herunder en tydelig åben adgang/brugerorienteret strategi i værdikæden; passende foranstaltninger til fremme af SMV'ers deltagelse og til underretning af SMV'er.
- c) Samordning og/eller fælles aktiviteter med andre relevante forsknings- og innovationsinitiativer, hvormed der sikres effektive synergier, bl.a. for at overvinde potentielle hindringer for gennemførelse på nationalt plan og øge omkostningseffektiviteten.
- d) Forpligtelser, især med hensyn til finansielle bidrag, fra hver enkelt partner i overensstemmelse med nationale bestemmelser i hele initiativets levetid.
- e) For så vidt angår institutionaliserede europæiske partnerskaber adgang til resultaterne og andre oplysninger vedrørende aktionen for Kommissionen og enhver deltagende stat, der samfinansierer den pågældende aktion, med henblik på at udvikle, gennemføre og overvåge EU-politikker eller -programmer.

3) Overvågning:

- a) Et overvågningssystem i overensstemmelse med kravene i artikel 45 til at spore fremskridt hen imod opfyldelsen af specifikke politiske målsætninger, resultater og centrale performanceindikatorer, der muliggør en vurdering af resultater og virkninger med tiden samt potentielle behov for korrigerende foranstaltninger.
- b) Periodisk særskilt rapportering om kvantitative og kvalitative løftestangseffekter, herunder om forpligtede og faktisk ydede finansielle bidrag og bidrag i naturalier, synlighed og positionering i den internationale kontekst samt privatsektorinvesteringers virkninger mht. forsknings- og innovationsrelaterede risici.
- c) Nærmere oplysninger om evalueringsprocessen og resultaterne fra alle indkaldelser af forslag inden for partnerskaber skal stilles rettidigt til rådighed og gøres tilgængelige i en fælles e-database.

4) Evaluering, udfasning og fornyelse:

- a) Evaluering af opnåede virkninger på EU-niveau og nationalt niveau i forhold til fastsatte mål og centrale performanceindikatorer, som indgår i den programevaluering, der er fastsat i artikel 47, herunder en vurdering af de mest effektive politiske interventionsmåder for eventuelle fremtidige aktioner; og positioneringen af en eventuel fornyelse af et europæisk partnerskab i det samlede europæiske partnerskabslandskab og dets politiske prioriteter i tæt samråd med medlemsstaterne
- b) I mangel af fornyelse passende foranstaltninger, hvormed udfasning af rammeprogrammets finansiering sikres ifølge de betingelser og den frist, der på forhånd er aftalt med de forpligtede partnere, uden at dette berører en eventuel fortsat tværnational finansiering fra nationale programmer eller andre EU-programmer, og uden at det berører private investeringer.

BILAG IV

SYNERGIER MED ANDRE PROGRAMMER

- [1. I kraft af synergier med Den Europæiske Garantifond for Landbruget og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (den fælles landbrugspolitik) sikres det, at:
- a) landbrugssektorenes og landdistrikternes forsknings- og innovationsbehov klarlægges, navnlig inden for rammerne af det europæiske innovationspartnerskab om landbrugets produktivitet og bæredygtighed³⁰, og de tages i betragtning i programmets strategiske planlægningsproces for forskning og innovation samt i arbejdsprogrammerne
 - b) den fælles landbrugspolitik udnytter forsknings- og innovationsresultater bedst muligt og fremmer anvendelsen, gennemførelsen og ibrugtagningen af innovative løsninger, herunder løsninger fra projekter, der finansieres over rammeprogrammerne for forskning og innovation og det europæiske innovationspartnerskab om landbrugets produktivitet og bæredygtighed
 - c) ELFUL yder støtte til indførelse og formidling af viden og løsninger fra programmets resultater, hvilket fører til en mere dynamisk landbrugssektor og nye muligheder for udvikling af landdistrikterne.
2. Med synergier med Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF) sikres det, at:
- a) programmet og EHFF i vid udstrækning er indbyrdes forbundne, da EU's forsknings- og innovationsbehov inden for marin og maritim politik vil blive udmøntet gennem programmets strategiske planlægningsproces for forskning og innovation

³⁰ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om det europæiske innovationspartnerskab om landbrugets produktivitet og bæredygtighed (COM(2012) 79 final).

- b) EHFF støtter udrulning af nye teknologier og innovative produkter, processer og tjenester, særlig dem, der følger af programmet på området marin og maritim politik; EHFF også fremmer dataindsamling, og med databehandling formidles relevante aktioner, der støttes under programmet, hvilket med tiden bidrager til at gennemføre den fælles fiskeripolitik, EU's havpolitik og den internationale havforvaltning.
3. Med synergier med Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) sikres det, at:
- a) ordninger for kombineret finansiering fra EFRU og programmet anvendes til støtte for aktiviteter, der kan slå bro mellem strategier for intelligent specialisering og international topkvalitet inden for forskning og innovation, herunder fælles tværregionale/tværnationale programmer og paneuropæiske forskningsinfrastrukturer, med henblik på at styrke det europæiske forskningsrum
 - b) EFRU bl.a. fokuserer på at udvikle og styrke regionale og lokale forsknings- og innovationsøkosystemer og industriel omstilling, herunder støtte til udbredelse af resultater og udrulning af nye teknologier og innovative løsninger fra rammeprogrammerne for forskning og innovation via EFRU.
4. Med synergier med Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) sikres det, at:
- a) ESF+ kan mainstreame og opskalere innovative undervisningsplaner med støtte fra programmet via nationale eller regionale programmer for at udstyre borgerne med de færdigheder og kompetencer, der er behov for i fremtidens job
 - b) ordninger for supplerende ordninger fra ESF+ kan bruges til at støtte aktiviteter med henblik på at udvikle den menneskelige kapital inden for forskning og innovation for derigennem at styrke det europæiske forskningsrum

- c) interventionsområdet vedrørende sundhed i ESF+ mainstreamer innovative teknologier og nye forretningsmodeller og løsninger, navnlig fra programmerne, for således at bidrage til innovative, effektive og bæredygtige sundhedssystemer i medlemsstaterne og lette EU's borgernes adgang til bedre og mere sikker sundhedspleje.

5. Med synergier med Connecting Europe-faciliteten (CEF) sikres det, at:

- a) forsknings- og innovationsrelaterede behov inden for transport, energi og den digitale sektor i EU udpeges og fastlægges i løbet af programmets strategiske planlægningsproces for forskning og innovation
- b) CEF støtter en storstilet udrulning og ibrugtagning af innovative nye teknologier og løsninger inden for transport, energi og digitale fysiske infrastrukturer, især fra rammeprogrammerne for forskning og innovation
- c) der tilskyndes til at udveksle information og data mellem rammeprogrammet og CEF-projekter, f.eks. ved at sætte fokus på teknologier fra rammeprogrammet med en betydelig markedsmodenhed, som efterfølgende vil kunne ibrugtages via CEF.

6. Med synergier med programmet for det digitale Europa (DEP) sikres det, at:

- a) flere tematiske områder, der behandles i såvel programmet som DEP, konvergerer, men at typen af støttede aktioner tillige med deres forventede output og interventionslogik er forskellige og komplementære

- b) forsknings- og innovationsrelaterede behov i relation til digitale aspekter udpeges og fastlægges i programmets strategiske forsknings- og innovationsplaner; dette omfatter forskning og innovation med henblik på højtydende databehandling, kunstig intelligens, cybersikkerhed, hvori digitale og andre støtteteknologier kombineres med ikke-teknologiske innovationer; der ydes støtte til opskalering af virksomheder, der introducerer banebrydende innovationer, idet mange af disse kombinerer digitale og fysiske teknologier; digitale aspekter integreres i hele søjlen "Globale udfordringer og industriel konkurrenceevne" samt støtten til digitale forskningsinfrastrukturer
- c) DEP fokuserer på storstilet digital kapacitets- og infrastrukturopbygning på områderne højtydende databehandling, kunstig intelligens, cybersikkerhed og højtudviklede IT-færdigheder med henblik på bred indførelse og ibrugtagning i Europa af kritiske eksisterende eller afprøvede innovative digitale løsninger inden for en EU-ramme på områder af almen interesse (såsom sundhed, offentlig forvaltning, retsvæsen og uddannelse) eller markedssvigt (såsom digitalisering af virksomheder, navnlig små og mellemstore virksomheder); DEP først og fremmest gennemføres gennem koordinerede og strategiske investeringer med medlemsstaterne, navnlig gennem fælles offentlige indkøb, således at digital kapacitet deles i hele Europa, men også gennem EU-dækkende aktioner, der støtter interoperabilitet og standardisering som led i udviklingen af et digitalt indre marked
- d) DEP-kapacitet og -infrastruktur stilles til rådighed for forsknings- og innovationsfællesskabet, herunder aktiviteter, som støttes via programmet, også afprøvning, forsøg og demonstration på tværs af alle sektorer og fagområder
- e) nye digitale teknologier, der er udviklet gennem programmet, indføres og ibrugtages gradvist af DEP
- f) programmets initiativer med henblik på at udvikle færdigheder og kompetencer, herunder på samplaceringscentre under Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologis KIC-Digital, suppleres af støtte fra programmet for det digitale Europa til kapacitetsopbygning i højtudviklede IT-færdigheder

- g) solide koordineringsmekanismer for strategisk programmering og operationelle procedurer for begge programmer ensrettes, og deres forvaltningsstrukturer inddrager Kommissionens respektive tjenestegrene og andre, der berøres af de respektive programmers forskellige dele.

7. Med synergier med programmet for det indre marked sikres det, at:

- a) programmet for det indre marked tager fat på de markedssvigt, der påvirker alle SMV'er, og vil fremme iværksætterier samt virksomhedsetablering og -vækst. Der hersker fuld komplementaritet mellem programmet for det indre marked og aktionerne i det fremtidige Europæiske Innovationsråd for innovative virksomheder, samt inden for støttetjenester for SMV'er, navnlig når markedet ikke tilvejebringer en levedygtig finansiering
- b) Enterprise Europe-netværket i lighed med andre eksisterende støtteforanstaltningerne for SMV'er (f.eks. nationale kontaktpunkter og agenturer for innovation) kan levere støttetjenester inden for rammerne af Det Europæiske Innovationsråd.

8. Med synergier med LIFE-programmet for miljø- og klimaindsatsen (LIFE) sikres det, at:

Forsknings- og innovationsbehov med henblik på at imødegå miljø-, klima- og energirelaterede udfordringer inden for Unionen udpeges og fastlægges i forbindelse med programmets strategiske planlægningsproces for forskning og innovation. LIFE fortsat vil fungere som en katalysator for gennemførelsen af Unionens politik og lovgivning på områderne miljø, klima og relevant energi, bl.a. ved at udbrede og anvende forsknings- og innovationsresultater fra programmet og bidrage til, at de tages i brug i national og (inter)regional skala, hvor dette kan medvirke til at imødegå problemer på områderne miljø, klima eller omstilling til ren energi. LIFE vil navnlig fortsat tilskynde til synergier med programmet gennem tildelingen af bonuspoint i forbindelse med evalueringen af forslag, som omhandler indførelsen af programmets resultater. LIFE standard indsatsprojekter vil støtte udvikling, test eller demonstration af egnede teknologier eller metoder til gennemførelse af Unionens miljø- og klimapolitik, som efterfølgende kan ibrugtages i stor skala finansieret af andre kilder, bl.a. via programmet. Programmets Europæiske Innovationsråd kan yde støtte til opskaleringen og kommercialisere nye banebrydende idéer, der kan opstå ved gennemførelsen af LIFE-projekter.

9. Med synergier med Erasmus-programmet sikres det, at:

- a) de kombinerede ressourcer fra programmet og Erasmus-programmet anvendes til at støtte aktiviteter med henblik på at styrke og modernisere de videregående uddannelsesinstitutioner i Europa. Programmet vil supplere Erasmus-programmets støtte til initiativet "Europauniversiteter", især dets forskningsdimension som led i udviklingen af nye fælles og integrerede langsigtede og bæredygtige strategier for uddannelse, forskning og innovation, der er baseret på tværfaglige og tværsektorielle tilgange, med henblik på at virkeliggøre videntrekanten for derigennem at sætte skub i den økonomiske vækst

- b) programmet og Erasmus-programmet fremmer integrationen af uddannelse og forskning ved at lette de videregående uddannelsesinstitutioners bestræbelser på at formulere og fastlægge fælles uddannelses-, forsknings- og innovationsstrategier, supplere undervisningsgrundlaget med de seneste forskningsresultater og -praksis, tilbyde en aktiv forskningserfaring til alle studerende og ansatte inden for videregående uddannelser, særligt forskere, og støtte andre aktiviteter, som integrerer videregående uddannelse, forskning og innovation.

10. Med synergier med det europæiske rumprogram sikres det, at:

- a) forsknings- og innovationsbehov med henblik på at dække rumsektorens behov i såvel leverandør- som aftagerleddet inden for Unionen udpeges og fastlægges i forbindelse med programmets strategiske planlægningsproces for forskning og innovation; rumforskningsaktioner, der gennemføres via Horisont Europa, med hensyn til indkøb og enheders støtteberettigelse vil blive gennemført efter bestemmelserne i rumprogrammet, hvor det er relevant
- b) rumdata og -tjenester, som det europæiske rumprogram stiller til rådighed som et offentligt gode, anvendes til at udvikle banebrydende løsninger gennem forskning og innovation, herunder i rammeprogrammet, navnlig for bæredygtige fødevarer og naturressourcer, klimaovervågning, intelligente byer, automatiserede køretøjer, sikring og katastrofehåndtering
- c) data- og informationsadgangstjenester (DIAS) under Copernicus bidrager til den europæiske åbne videnskabscloud og letter dermed forskeres og videnskabsfolks adgang til Copernicus-data; forskningsinfrastrukturer, navnlig net for in situ-observation vil udgøre væsentlige elementer af den in situ-observationsinfrastruktur, som danner grundlag for Copernicustjenester, og disse vil med tiden drage nytte af oplysninger, som produceres af Copernicustjenesterne.

11. Med synergier med instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde ("det eksterne instrument") sikres det, at programmets forsknings- og innovationsaktiviteter med deltagelse af tredjelande og målrettede internationale samarbejdsaktioner tilstræber tilpasning til og kohærens med sideløbende markedsintroduktions- og kapacitetsopbygningsaktioner inden for rammerne af det eksterne instrument, baseret på en fælles definition af behov og i fællesskab fastsatte interventionsområder i forbindelse med programmets strategiske planlægningsproces for forskning og innovation.
12. Med synergier med Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for grænseforvaltning som led i Fonden for Integreret Grænseforvaltning sikres det, at:
 - a) forsknings- og innovationsrelaterede behov inden for sikkerhed og integreret grænseforvaltning udpeges og fastlægges i løbet af programmets strategiske planlægningsproces for forskning og innovation
 - b) Fonden for Intern Sikkerhed og Fonden for Integreret Grænseforvaltning støtter ibrugtagningen af innovative nye teknologier og løsninger, navnlig dem, der følger af rammeprogrammerne for forskning og innovation på området forskning i sikkerhed.
13. Med synergier med InvestEU-fonden sikres det, at:
 - a) programmet af eget budget via Horisont Europa og EIC yder blandet finansiering til innovatorer med et højt risikoniveau, hvor markedet ikke tilvejebringer en levedygtig og holdbar finansiering, når det er relevant, og programmet vil samtidig sørge for tilstrækkelig koordination til støtte for en effektiv gennemførelse og forvaltning af den privatfinansierede del af den blandede finansiering gennem fonde og formidlere, der støttes af InvestEU
 - b) finansielle instrumenter til forskning og innovation samt SMV'er grupperes sammen under InvestEU-fonden, navnlig gennem et særskilt tematisk FoI-vindue og med produkter, som ibrugtages inden for rammerne af SMV-vinduet, og som er målrettet innovative virksomheder, for på denne måde også at bidrage til at opfylde programmets målsætninger.

14. Med synergier med innovationsfonden i EU's emissionshandelssystem ("Innovationsfonden") sikres det, at:
- a) Innovationsfonden specifikt vil være målrettet innovation inden for lavemissionsteknologier og -processer, herunder miljømæssigt sikker CO₂-opsamling og -anvendelse, som bidrager væsentligt til at modvirke klimaændringer, samt produkter, der erstatter kulstofintensive produkter, og som ligeledes bidrager til at fremme opførelsen og driften af projekter, der sigter mod en miljømæssigt forsvarlig opsamling og geologisk lagring af CO₂ samt innovative vedvarende energi- og energioplagingsteknologier
 - b) programmet vil finansiere udvikling og demonstration af teknologier, der kan skabe resultater med hensyn til EU's målsætninger angående dekarbonisering, energi og industriel omstilling, navnlig i programmets søjle 2
 - c) Innovationsfonden, forudsat at udvælgelses- og tildelingskriterier er opfyldt, kan støtte demonstrationsfasen af støtteberettigede projekter, der har modtaget støtte fra rammeprogrammerne for forskning og innovation.
15. Med synergier med Euratoms forsknings- og uddannelsesprogram sikres det, at:
- a) programmet og Euratoms forsknings- og uddannelsesprogram udvikler omfattende aktioner til støtte for undervisning og uddannelse (herunder Marie Skłodowska-Curie-aktiviteter) med henblik på at opretholde og udvikle relevante kvalifikationer i Europa
 - b) programmet og Euratoms forsknings- og uddannelsesprogram udvikler fælles forskningsaktioner, der fokuserer på tværgående aspekter af sikker og sikret udnyttelse af andre anvendelser end elproduktion af ioniserende stråling i sektorer såsom medicin, industri, landbrug, rumfart, klimaændringer, sikkerhed, nødberedskab og bidrag til den nukleare videnskab.
16. Med synergier med Den Europæiske Forsvarsfond sikres det, at: unødvendig overlapning vil blive udelukket.]

BILAG V

CENTRALE INDIKATORER FOR VIRKNINGSVEJE

Overvågningen af rammeprogrammets performance mht. opfyldelsen af sine målsætninger struktureres med virkningsveje og tilknyttede centrale indikatorer for virkningsveje.

Virkningsvejene er følsomme over for tidsfaktoren: der skelnes mellem kort, mellemlang og lang sigt, også ud over programmets varighed. Indikatorer for virkningsvejene udgør referencer for rapporteringen om fremskridt med hensyn til hver type forsknings- og innovationsrelateret (FoI) virkning på rammeprogramniveauet. Disse indikatorer udarbejdes ved hjælp af kvantitative og kvalitative metoder. Programmets enkelte dele vil bidrage til disse indikatorer i forskelligt omfang og via forskellige mekanismer. Yderligere indikatorer kan anvendes til at overvåge de enkelte dele af programmet, hvor det er relevant.

Mikrodataene bag de centrale indikatorer for virkningsveje vil blive indsamlet for alle dele af programmet og alle gennemførelsesmekanismer på en centralt styret og ensartet måde og med en tilstrækkelig detaljeringsgrad, idet rapporteringsbyrden for støttemodtagerne minimeres.

Ud over de centrale indikatorer for virkningsveje vil data vedrørende programmets gennemførelse og forvaltning også blive indsamlet og indberettet næsten i realtid, herunder overvågningen af samarbejdsforbindelser og netværksanalyse. Dette omfatter bl.a. data om forslag, ansøgninger, deltagelse og projekter; ansøgere og deltagere (herunder typen af organisation såsom SMV, land, køn, rolle i projektet, videnskabeligt fagområde/videnskabelig sektor, herunder samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber) samt bidrag til opfyldelsen af Unionens klimamål.

Indikatorer for videnskabsrelaterede virkningsveje

Programmet forventes at få en videnskabsrelateret virkning, idet der skabes ny viden af høj kvalitet, menneskelige kapital inden for forskning og innovation styrkes, og udbredelse af viden og åben videnskab fremmes. Fremskridt på dette område vil blive overvåget via referenceindikatorer fastsat for de følgende tre centrale virkningsveje.

Virkninger for videnskaben	Kortfristet	Mellemfristet	Længerefristet
Ny viden af høj kvalitet skabes	<u>Publikationer</u> - antal rammeprogram-relaterede fagfællebedømte videnskabelige publikationer	<u>Citationer</u> - fagområdeopdelt referencedatabase over rammeprogram-relaterede fagfællebedømte videnskabelige publikationer	<u>Forskning i verdensklasse</u> - antal og andel af fagfællebedømte publikationer fra rammeprogram-projekter, som udgør centrale bidrag til videnskabelige områder
Styrkelse af menneskelig kapital inden for FoI	Færdigheder - antal forskere, der er involveret i rammeprogram-projekters opkvalificeringsaktiviteter (uddannelse, mentorordninger, coaching, mobilitet og adgang til FoI-infrastrukturer)	<u>Karriere</u> - antal og andel af opkvalificerede rammeprogram-forskere med øget individuel indflydelse inden for deres FoI-felt	<u>Arbejdsvilkår</u> - antal og andel af opkvalificerede rammeprogram-forskere med forbedrede arbejdsvilkår
Udbredelse af viden og åben videnskab fremmes	<u>Delt viden</u> - andel af rammeprogram-forskningsoutput (åbne data/ åben publikation/software osv.), som deles via åben videninfrastruktur	<u>Videnformidling</u> - andel af rammeprogram-forskningsresultater, hvortil der gives åben adgang, som aktivt anvendes/citeres	<u>Nye samarbejdsforbindelser</u> - andel af rammeprogram-støttemodtagere, som har udviklet nye tværfaglige / tværsektorielle samarbejdsforbindelser med brugere af deres åbne rammeprogram-FoI-output

Indikatorer for samfundsrelaterede virkningsveje

Programmet forventes at få en samfundsrelateret virkning, idet EU-politiske prioriteter og globale udfordringer, herunder mål for bæredygtig udvikling, tackles efter principperne i 2030-dagsordenen og Parisaftalen og gennem FoI, der skabes fordele og virkninger gennem FoI-missioner, og udnyttelsen af innovation i samfundet styrkes. Fremskridt på dette område vil blive overvåget via referenceindikatorer fastsat for de følgende tre centrale virkningsveje.

Virkninger for samfundet	Kortfristet	Mellemfristet	Længerefristet
EU-politiske prioriteter tackles gennem FoI	Output - antal og andel af output med henblik på at tage fat på fastsatte EU-politiske prioriteter og globale udfordringer (herunder klimaindsats og mål for bæredygtig udvikling) (flerdimensionelle: for hver fastsat prioritet)	Løsninger - antal og andel af innovationer og forskningsresultater vedrørende fastsatte EU-politiske prioriteter og globale udfordringer (herunder klimaindsats og mål for bæredygtig udvikling) (flerdimensionelle: for hver fastsat prioritet)	Fordele - aggregerede anslåede virkninger af udnyttelsen af resultater, der er finansieret via rammeprogrammet, med hensyn til at tackle fastsatte EU-politiske prioriteter og globale udfordringer (herunder klimaindsats og mål for bæredygtig udvikling), herunder bidrag til politikken og lovgivningsprocessen (flerdimensionelle: for hver fastsat prioritet)
Der skabes fordele og virkninger gennem FoI-missioner	FoI-missioners output - output i specifikke FoI-missioner (flerdimensionelle: for hver fastsat mission)	FoI-missioners resultater - resultater af specifikke FoI-missioner (flerdimensionelle: for hver fastsat mission)	FoI-missioners målopfyldelse - opfyldte mål i specifikke FoI-missioner (flerdimensionelle: for hver fastsat mission)
Styrket ajourføring af innovation i samfundet	Medskabelse - antal og andel af rammeprogram-projekter, hvor EU-borgere og slutbrugere bidrager til medskabelse af FoI-indhold	Inddragelse - antal og andel af rammeprogram-støttemodtagende enheder med mekanismer til inddragelse af borgerne og slutbrugere efter rammeprogram-projekter	Indførelse af samfundsrelateret R&I indførelse og opsøgende aktiviteter med hensyn til rammeprogrammets medskabte videnskabelige resultater og innovative løsninger

Indikatorer for teknologiske/økonomiske virkningsveje

Programmet forventes at få en teknologisk/økonomisk virkning, idet virksomhedsetablering og -vækst påvirkes, hvilket skaber direkte og indirekte beskæftigelse, og idet investeringer inden for forskning og innovation opnår løftestangseffekt. Fremskridt på dette område vil blive overvåget via referenceindikatorer fastsat for de følgende tre centrale virkningsveje.

Teknologiske/økonomiske virkninger	Kortfristet	Mellemløst	Længerefristet
Innovationsbaseret vækst genereres	<u>Innovative output</u> - antal innovative produkter, processer eller metoder fra rammeprogrammet (opdelt på type af innovation) og IPR-anvendelser	<u>Innovationer</u> - antal innovationer fra rammeprogram-projekter (opdelt på type af innovation), herunder fra tildelte intellektuelle ejendomsrettigheder	<u>Økonomisk vækst</u> - etablering, vækst og markedsandele for virksomheder, som har udviklet innovationer, der er finansieret via rammeprogrammet
Skabelse af flere og bedre job	<u>Beskæftigelsesstøtte</u> - antal skabte job og bevarede job (fuldtidsækvivalenter) i rammeprogram-projektets støttemodtagende enheder (opdelt på type af job)	<u>Varig beskæftigelse</u> - tilvækst i antallet af job (fuldtidsækvivalenter) i støttemodtagende enheder efter rammeprogram-projekter (opdelt på type af job)	<u>Samlet beskæftigelse</u> - antal skabte eller bevarede direkte og indirekte job som følge af formidlingen af rammeprogrammets resultater (opdelt på type job)
Løftestangseffekt af investeringer i FoU	<u>Saminvestering</u> - omfanget af offentlige og private investeringer, der blev mobiliseret via rammeprogrammets oprindelige investering	<u>Opskalering</u> - omfanget af offentlige og private investeringer, der blev mobiliseret med henblik på at udnytte eller opskalere rammeprogrammets resultater	<u>Bidrag til "3 %-målet"</u> - rammeprogrammets bidrag til EU's fremskridt hen imod målet om 3 % af BNP